

ახალი ბანათლები

23 - 29 ნოემბერი 2017

ფასი 1 ლარი 70 თეთრი

№35 (789) გაიშინა 1998 წლიდან

www.axaliganatleba.ge

გარე დაკვირვებას კილოტრიკების რეჟიმში

105 მასწავლებელი გაივლის

❖ ჰილოტრიკების განხორციელება განზოგადების ჯახგ სამუდებას მოგვცემს და ხოცა მომავალი წლისთვის მასშტაბუი დანეხგვაზე გადავადი, ხახვეუბს, ხომლებიც გამოვინდება, აუცილებლად გამოვასნოხებთ.

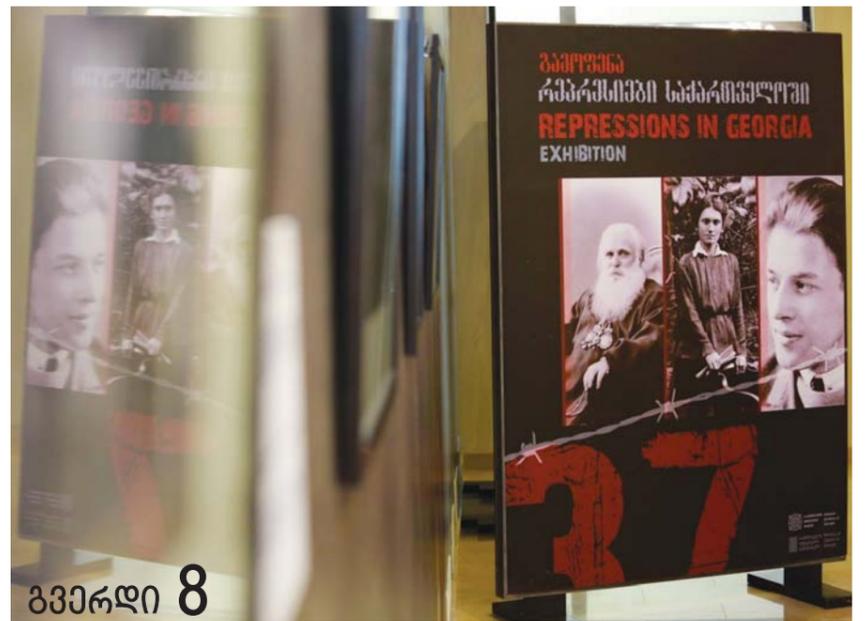
❖ ჰილოტრიკება მხოლოდ თუოხიუდად ახ განხორციელება. გახე დაჯვიხვების ნახმატებით გავლის შემთხვევაში, შედეგები მასწავლებლებს სისტემაში აესახებათ. ამდენად, ეს მათთვის ხისჯის შემცველი აღახ იქნება. გახევეუნიდად, ნდობა ამანაც გამოიწვია. სქემის მიხედვით, თუ მასწავლებელი ვეი გაივლის გახე დაჯვიხვებას, მას შეზღუდვა ახ ექნება, შეუძლია შემდეგ წელს ისევე დახეგისტიხედეს.

❖ მასწავლებლის წინსვლის გახდა, გახე დაჯვიხვება ძალიან მნიშვნელოვანია თვითონ სჯოლისთვისაც - მას ეყოლება ნამყვანი მასწავლებელი, ხომელმაც თავისი საქმიანობით მიაღწია ამ შედეგს, განაწილებისას ჯი ახ აღმოჩნდა ნამყვანის ჰოხიციასზე, ახამედ, სისტემას აჯყვა და სამი წლის განმავლობაში დაახოვა შესაბამისი ქელები. მასწავლებლებსთვის ჯი, ჰხესტიფის გახდა, სტატუსის მოჰოვება იმ ჯეოსხითაც მნიშვნელოვანია, ხომ შესაძლებლობა მიეცემათ მომავალში თავდაც გახდნენ გახე დამჯვიხვებელები. ამდენად, ვფიქრობთ, ეს ჰხოფესიული განვითახების დამატებითი შესაძლებლობაცაა.

ბანანა ხახინანი

გვერდი 3

ნივთები, რომლებიც საკუთარ ისტორიას გვიყვებიან

გვერდი 8

ილია - 180

დამხმარე მასალა

ილია ჭავჭავაძის მხატვრული

გვ. 4 ტექსტების ბასააზრებლად

სახალხო დამხმარის სპეციალური ანგარიში ბადასასვლელელების გაუქმების გავლენა აფხაზეთის გაყოფა ხაზზე მცხოვრები მოსახლეობის

გვ. 5 უფლებრივ მდგომარეობაზე

კონფერენცია

შოთა რუსთაველის 850 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი სტუდენტთა კონფერენცია

გვ. 6

ახალი აგებუი

ამერიკული სარუქარი

ეროვნულ ბიბლიოთეკას

გვ. 9

ინტერვიუ

სკორტის მასწავლებელი - მოთხოვნადი, მაგრამ დოფისიტური პროფესია

გვ. 11

„წიგნის თარო“ გთავაზობთ „ინტელექტისა“ და „არტანუჯის“ მიერ მოცემულ კრებულებს

გავიგოროთ მათემატიკა

წიგნი დანერილია აბიტურიენტებისა და მასწავლებლებისთვის. იგი ძირითად სასწავლო მასალაზე მოცემულ მასალაზე აგებული, თუმცა შევსებულია ამოცანებით. მასალა დალაგებულია პროგრამის მიხედვით და გადმოცემულია გამოცდის, ანალიზის, ალგებრისა და სტატისტიკის საკითხები.

ფასი - 19 ლარი (ერთი ცალი)

გავიგოროთ მათემატიკა

წიგნი დანერილია აბიტურიენტებისა და მასწავლებლებისთვის. იგი ძირითად სასწავლო მასალაზე მოცემულ მასალაზე აგებული, თუმცა შევსებულია ამოცანებით. მასალა დალაგებულია პროგრამის მიხედვით და გადმოცემულია გამოცდის, ანალიზის, ალგებრისა და სტატისტიკის საკითხები.

ფასი - 19 ლარი (ერთი ცალი)

ეროვნული გამოცდების სივლასია ისტორიაში

გიორგი მიჭრეჭელიშვილი, არჩილ თაბუკაშვილი, კონსტანტინე ბარამია

ეროვნული გამოცდების სრული სტანდარტის დაცვით შედგენილი ტესტები აბიტურიენტს საშუალებას აძლევს, გაეცნოს მასწავლებელს, განიხილოს ეროვნული გამოცდების სივლასია, ანუ შეაქოს ზუსტად იმ ტიპისა და სირთულის დავალებების შესრულება, რომელიც ეროვნულ გამოცდებზეა. სასწავლო მასალაში განთავსებულია ამტორთა ჯგუფის მიერ შედგენილი უნიკალური რუკები, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია არა მარტო ეროვნული გამოცდებისთვის, მოსამზადებლად, არამედ საგანკვეთილო პროცესისას კონკრეტული ისტორიული ეპოქის ბასააზრებლადაც.

ფასი - 15 ლარი

კავკასიის უნივერსიტეტი კავკასიის ეკონომიკისა და ჯანდაცვის სკოლა ასხალებს კონკურსს

პროფესორის (2 ვაკანტური ადგილი), ასოცირებული პროფესორის (4 ვაკანტური ადგილი),
ასისტენტ-პროფესორის (2 ვაკანტური ადგილი) და ასისტენტის (4 ვაკანტური ადგილი)
აკადემიური თანამდებობების დასაკავებლად, შემდეგ დისციპლინებში:

- ჯანდაცვის მენეჯმენტი (1 პროფესორი, 2 ასოცირებული პროფესორი, 1 ასისტენტ-პროფესორი, 2 ასისტენტი);
- ეკონომიკა (1 პროფესორი, 2 ასოცირებული პროფესორი, 1 ასისტენტ-პროფესორი, 2 ასისტენტი).

საკვალიფიკაციო მოთხოვნები:

ა) პროფესორისთვის

- ❖ დოქტორის ხარისხი შესაბამის სფეროში;
- ❖ სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის და დისციპლინის შესაბამის სფეროში მუშაობის, მინიმუმ, 6-წლიანი გამოცდილება.

ბ) ასოცირებული პროფესორისთვის

- ❖ დოქტორის ხარისხი შესაბამის სფეროში;
- ❖ სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის და დისციპლინის შესაბამის სფეროში მუშაობის, მინიმუმ, 3-წლიანი გამოცდილება;

გ) ასისტენტ-პროფესორისთვის

- ❖ დოქტორის ხარისხი შესაბამის სფეროში;
- ❖ სასურველი დისციპლინის შესაბამის სფეროში მუშაობის 2-წლიანი გამოცდილება.

დ) ასისტენტისთვის

- ❖ დოქტორანტი, რომელსაც სასურველი ჰქონდეს მოცემულ სფეროში საქმიანობის 2-წლიანი პედაგოგიური ან/და პრაქტიკული გამოცდილება;
- ❖ მოცემული დარგის მაგისტრი ან მასთან გათანაბრებული პირი, რომელსაც აქვს მოცემულ დარგში, არანაკლებ, 3-წლიანი მუშაობის გამოცდილება ან/და დარგში/სპეციალურად სპეციალურად კურსის წაკითხვის, მინიმუმ, 3-წლიანი გამოცდილება.

წარმოსადგენი დოკუმენტები:

- ❖ კურსის/კურსების სილაბუსი;
- ❖ CV-რეზიუმე;

- ❖ პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი;
- ❖ განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი;
- ❖ სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის დამადასტურებელი ცნობა;
- ❖ გამომყვებელი სამეცნიერო შრომების სია;
- ❖ სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობის დამადასტურებელი დოკუმენტები ან/და 5 წლის განმავლობაში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

პროფესორის, ასოცირებული პროფესორის, ასისტენტ-პროფესორის და ასისტენტის თანამდებობაზე შეიძლება არჩეული იქნას კვალიფიციური პირი, პროფესიული ნიშნით. ამ შემთხვევაში, პირის კვალიფიკაცია შეიძლება დასტურდეს პროფესიული გამოცდილებით, სპეციალური მომზადებით ან/და პუბლიკაციებით. შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე ითვლება პირი, რომელსაც აქვს პროგრამით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების გამომუშავების აუცილებელი კომპეტენცია.

კონკურსი ჩატარდება სამ ეტაპად:

- I ეტაპი – წარმოსადგენი დოკუმენტების გადაჩვენა;
- II ეტაპი – პრეზენტაცია;
- III ეტაპი – კონკურსის შეჯამება.

დაინტერესებულმა პირებმა, გთხოვთ, მითითებული დოკუმენტები გამოგზავნონთ ელფოსტის მისამართზე: hr@cu.edu.ge

გთხოვთ, საგნის დასახელების ველში მითითებულ შესაბამისი აკადემიური თანამდებობის და მიმართულების სახელწოდება!

კავკასიის უნივერსიტეტი ითხოვს უფლებას, გადაამოწმოს თქვენ მიერ მოწოდებული ინფორმაცია და დაუკავშირდეს მხოლოდ შერჩეულ კანდიდატებს.

საკუთების მიღება: 2017 წლის 23 დეკემბრიდან 2018 წლის 23 იანვრის ჩათვლით

ახალი ახგაბი

განათლებისა და მეცნიერების მინისტრისა და პარლამენტის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის კომიტეტის თავმჯდომარის შეხვედრა

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი **მიხეილ ჩხენკელი**, პირველ სამუშაო დღეს, საქართველოს პარლამენტის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის კომიტეტის თავმჯდომარეს, **მარიამ ჯაშმა** შეხვდა. შეხვედრაზე საუბარი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში არსებულ გამოწვევებს ეხებოდა. ამ მიმართულებით იყო აზრთა თანხვედრა. განათლების მინისტრი და კომიტეტის თავმჯდომარე შეთანხმდნენ თანამშრომლობაზე, პრობლემის მოგვარებისა და ახალი ინიციატივების განხორციელების კუთხით.

შეხვედრიდან გამოსვლის შემდეგ, მიხეილ ჩხენკელმა განაცხადა, რომ განათლებისა და მეცნიერების მინისტროს მჭიდროდ ითანამშრომლებს პარლამენტის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის კომიტეტთან.

„ძალიან კარგი და საინტერესო შეხვედრა მქონდა ქალბატონ მარიამ ჯაშმთან. კონცეპტუალურად ჩვენ ხედვების თანხვედრა გვაქვს. მჭიდროდ ვითანამშრომლებთ – განათლებისა და მეცნიერების მინისტროს და პარლამენტის განათლებისა და მეცნიერების კომიტეტს. ერთობლივი ძალეებით ვეცდებით განათლებისა და მეცნიერების სისტემაში დღეს არსებული პრობლემების გადაწყვეტას,“ – აცხადებს მინისტრი.

მარიამ ჯაშმაც შეხვედრის დასასრულ დაადასტურა, რომ

განათლებისა და მეცნიერების ახალ მინისტრთან მჭიდროდ თანამშრომლობაზე შეთანხმდნენ. „როგორც განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის კომიტეტის თავმჯდომარისთვის, ჩემთვის მთავარი იყო ჩვენი ხედვების კონცეპტუალურად გაზიარება და ასევე, მინისტრის დამოკიდებულების გაცნობა, განათლების სისტემის თითოეული საფეხურისა და მეცნიერების შემდგომი განვითარების თვალსაზრისით. მისი, როგორც უაღრესად გამოცდილი პედაგოგისა და მეცნიერის ხედვა, უმნიშვნელოვანესია ჩვენი მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარების კუთხით“.

კომიტეტის თავმჯდომარის თქმით, შეხვედრაზე განიხილეს ის ძირითადი პრობლემები, რომელიც დღემდე რჩება სკოლამდელი აღზრდის სისტემაში. ისაუბრეს, ასევე, ზოგადი განათლების სისტემაში მიმდინარე მნიშვნელოვან სიახლეებზე, მათ შორის, სახელმძღვანელოების რევიზიის პროცესზე და პროფესიული განათლების კუთხით შესამუშავებელ საკანონმდებლო ცვლილებებზე, რომლისთვისაც სამინისტრო ემზადება.

„თვეში, სულ მცირე, ერთ სამუშაო შეხვედრას გავმართავთ, რომელიც ჩვენს პოზიციებს დააახლოებს და რეალურად შეეძლებოდა, შემჭიდროვებულ ვადებში, მნიშვნელოვანი ნაბიჯების გადადგმას ჩვენი ბავშვების, სტუდენტების, პედაგოგებისა და მეცნიერების კეთილდღეობის გაუმჯობესების-

თვის.“ – განაცხადა მარიამ ჯაშმა. მიხეილ ჩხენკელმა იმ ძირითად საკითხებზე გააკეთა აქცენტები, რომელიც განსაკუთრებულად მოექცევა სამინისტროს თვალთახედვის არეალში. „მოვითხოვთ მაღალ ხარისხს, მაგრამ, ამავდროულად, ყველა არსებულ მასწავლებელს და ექსპერტს იმაში, რომ მათ მაღალი ხარისხის მიღწევა შეძლონ. უაღრესად დიდი ყურადღება მიექცევა ინკლუზიურ განათლებას. ძალიან მკაცრი იქნება ბუღინგთან დამოკიდებულება. ჩვენი პროგრამა უნდა გამდიდრდეს ისეთი საგნებით, რომელიც ხელს შეუწყობს ბავშვების შემოქმედებითი აზროვნების განვითარებას. გაძლიერდება სწავლა მათემატიკაში, იმიტომ, რომ მათემატიკა საუკეთესო ფორმაა გონების ვარჯიშისთვის.“ – აღნიშნა მინისტრმა.

მისივე განცხადებით, პრემიერ-მინისტრისა და მისი ხედვებით, განათლებასთან და მეცნიერებასთან დაკავშირებით, სრულ თანხვედრაშია, რაც გააიოლებს მნიშვნელოვანი გადწყვეტილებების მიღებას. აღნიშნა, რომ მთელი ცხოვრება განათლებისა და მეცნიერების საქმეს ემსახურება, ამიტომ დიდი იმედი აქვს, რომ საქართველოში განათლებისა და მეცნიერების ხარისხის ამაღლებას შეძლებს. „პრობლემები საკმაოდ ბევრი გვაქვს, მაგრამ ყველა გადაწყვეტილია, ერთად, გუნდურად, შეეძლებოდა ამის გაკეთება.“ – აცხადებს მიხეილ ჩხენკელი.

პროფესიული განვითარება

ბარე დაკვირვებას კილოტირების რეჟიმში 105 მასწავლებელი გაივლის

მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემაში ბარე დაკვირვებას კომპონენტი სავალდებულო აქტივობაა იმ უზროსი მასწავლებლისთვის, რომელიც გადაწყვიტს, გახდეს წამყვანი და უკვე აქვს 13 სავალდებულო კრიტერიუმ-ქულა. თუმცა, აქამდე სქემაში ეს კომპონენტი არ ამოქმედებულა, რადგან რუბრიკის განხორციელების წესი მიმდინარე წლის განსაზღვრის დასაწყისში დასახელებული მისი განხორციელება ვერ მოხერხდა. ბარე დაკვირვების წესი საბარეო კომპონენტის უზრუნველყოფის მიზნით შეიმუშავდა, 2018 წლიდან დაინერგება, მანამ კი, წლის ბოლომდე, საპილოტო რეჟიმში, იმართებისა და შიდა ქართლის სკოლების უკვე დაარსებული რეჟიმში 105 უზროსი მასწავლებელი გაივლის. პილოტირებაში ჩართული მასწავლებლების, სკოლის დირექტორებისა და რესურსცენტრების წარმომადგენლების ინფორმირების მიზნით, მასწავლებლებს პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის დირექტორის მოადგილემ, მანანა რატიანამ იმართების რეჟიმში შეხვედრა გამართა. მონაწილე პედაგოგების შეხვედრაში მონაწილე მასწავლებლებს, რომ ამ დროულად და სინტეზურ შეხვედრებში, მათ წინასწარ აქტიურად მონაწილეობა მოუხსნა: „დარწმუნებული ვარ, რომ შეხვედრის შემდეგ, რომ ყველაფერი კარგად იქნება“ – ამგვარ მხარხმარაჟში, რუსუდანი კარაბაძე კი მაღლობას უხდის ძალბაჟონ მანანას, რადგან შეხვედრა ისედაც ენთუზიაზმით სავსე გუნდს, მოტივაცია გაუზარდა.

ქუთაისში გამართულ შეხვედრაზე სასკოლო საზოგადოება დეტალურად გაეცნო ბარე დაკვირვების გავლის პროცედურებს და შეფასების კრიტერიუმებს. რა კრიტერიუმებია, როგორია მზაობა და განწყობა ბარე დაკვირვების ჩასატარებლად და რა პროცედურების გავლა მოუხვეთ უზროს მასწავლებლებს, ამის შესახებ გვესაუბრა მანანა რატიანი

– მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი ბარე დაკვირვების კომპონენტის პილოტირებას იწყებს. როგორ აფასებთ სქემაში ერთ-ერთი ყველაზე საბაზუნიმგებლო კომპონენტის ამოქმედებას?

– ბარე დაკვირვების ამოქმედება სქემის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი კომპონენტია, რაც მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის ფუნქციონირებას უწყობს. სქემის მთავარი მიზანი თავიდანვე იყო სკოლების მაქსიმალური ჩართულობა მასწავლებლის შეფასების პროცესში. სქემის მიხედვით, მხოლოდ ორად-ორი კომპონენტია, რომელიც სკოლის გარეთ ხორციელდება და აფასებს მასწავლებლებს. პირველი – კომპეტენციების დადასტურება, რომელსაც შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი ატარებს პრაქტიკოსი მასწავლებლებისთვის და მეორე – ბარე დაკვირვების კომპონენტი – სავალდებულო აქტივობა იმ უზროსი მასწავლებლისთვის, რომელიც კარიერულ წინსვლას გადაწყვეტს.

ბარე დაკვირვება აქამდე იმის გამო ვერ ამუშავდა, რომ წესი მისში დამტკიცდა და იმავე სემესტრში რუბრიკის დაწყება შეუძლებელი იყო. ამიტომ ზაფხული მაქსიმალურად გამოვიყენეთ იმისთვის, რომ პროცესი ახალ სასწავლო წლიდან დასრულებულიყო. რადგანაც რუბრიკა გამოცდილი არ გვაქვს როგორც იმუშავებს, ვადავსტავებთ, ნელს საბარეო რეჟიმში დავინერგოთ მისი განხორციელება და რეგისტრაცია გამოვავსებდეთ. დასაწყისისთვის ორი რეგიონი ავარჩიეთ – იმერეთი და შიდა ქართლი, სადაც საგაკვეთილო დაკვირვება ჩატარდება. საპილოტოდ შერჩეულ რეგიონებში საკმარისი მასწავლებელი და ყველა საგნობრივი სპექტრი გვაქვს წარმოდგენილი, რომელზეც დაკვირვება მოხდება. მათი შერჩევის პრინციპიც სწორედ ეს იყო, მასწავლებლების სათანადო რაოდენობა, რომ ანალიზი მოვასწროთ და თან პილოტირების პროცესში ყველა საგანი გავითვალისწინოთ. პილოტირების განხორციელება განზოგადების კარგ საშუალებას მოგვცემს და როცა მომავალი წლისთვის მასშტაბურ დანერგვაზე გადავწყვიტავთ, ხარვეზებს, რომლებიც გამოვლინდება, აუცილებლად გამოვასწოროთ. ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტორია ისიც, რომ სკოლები და მასწავლებლები, რომლებიც პილოტირების პროცესში ჩაერთნენ, გვენდნენ და სხვებს არ დაელოდნენ, როგორც გაიფიქრებენ ბარე დაკვირვებას. ამისთვის მათ დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო.

პილოტირება მხოლოდ თეორიულად არ განხორციელდება. ბარე დაკვირვების წარმატებით გავლის შემთხვევაში, შედეგები მასწავლებლებს სისტემაში ავსახებათ. ამდენად, ეს მათთვის რისკის შემცველი აღარ იქნება. გარკვეულწილად, ნდობა ამანაც გამოიწვია. სქემის მიხედვით, თუ მასწავლებელი ვერ გაივლის ბარე დაკვირვებას, მას შეზღუდვა არ ექნება, შეუძლია შემდეგ წელს ისევ დარეგისტრირდეს.

რაც შეეხება პილოტირების შემდგომ ცვლილებებს, ძირითადად, ალბათ, პროცედურულ ნაწილს შეეხება, რადგან საკმაოდ რთული სქემა ჩვენ მიერ განსახორციელებელი იმისთვის, რომ ბარე დაკვირვება წარმატებით ჩატარდეს.

– რა კრიტერიუმებით შეირჩნენ ბარე დაკვირვებლები?

– მათი შერჩევისას ცენტრის ძალიან მკაცრი კრიტერიუმები ჰქონდა. დამკვირვებლები იმ საგნის პროფესიონალები არიან, რომელსაც დააკვირებდნენ, ამავდროულად, სკოლაში მუშაობის დიდი გამოცდილება აქვთ და, აქედან გამომდინარე, სისტემასაც კარგად იცნობენ. ბარე დაკვირვებლების გადაზიდვება, ეტაპობრივად, სხვადასხვა თემატური ტრენინგებით განხორციელდა როგორც ფსიქოლოგიური მოდულებით, ისე უშუალოდ კრიტერიუმებზე, პროცედურებსა და შინაარსზე მიმართული ტრენინგებით. ეს მნიშვნელოვანია იმდენად, რამდენადაც მასწავლებელთან გაკვეთილზე არ შევა უზრუნველ განათლების ექსპერტი ან სხვა პროფესიის წარმომადგენელი, მას დააკვირდება და შეაფასებს უშუალოდ მისი პროფესიის ადამიანი. აქედან გამომდინარე, მასწავლებელმა, რომელიც გაკვეთილის გეგმას წარმოადგენს, იცის, რომ მას კოლეგა-პროფესიონალი ნიკიტხავს, დააკვირდება და შეაფასებს. ბარე დაკვირვებას, ასევე, ესწრება და აფასებს ჩვენ მიერ გადაზიდვებული ორი ადამიანი – ბარე დამკვირვებლები – სხვა სკოლის უფროსი მასწავლებლები და ფასილიტატორები. ამავდროულად, გაკვეთილს შეიძლება დაესწროს კიდევ ორი პირი – სკოლის ფასილიტატორი (უშუალოდ მასწავლებლის ფასილიტატორი და რე-

სურსცენტრის წარმომადგენელი), თავისთავად, ეს ადამიანებიც ჩვენ გადავამზადეთ, თუმცა, მათი დასწრება სავალდებულო არ არის და არც შეფასებაში მონაწილეობენ.

– რა პროცედურებს გადიან ბარე დაკვირვების მსურველი მასწავლებლები?

– რეგისტრაციის გამოცხადების შემდეგ, მსურველები რეგისტრირდებიან, რის შემდეგაც მათ ვატყობინებთ, თუ როდის გაივლიან დაკვირვებას. მასწავლებლებმა, მინიმუმ, 5 დღით ადრე უნდა მოგვანოდონ, ერთი და იმავე კლასში ჩასატარებელი, ხუთი გაკვეთილის თანმიმდევრული გეგმა. მათგან რომელს დაესწრებოდნენ დამკვირვებლები, ამას ცენტრი, დამკვირვებელთან ერთად, გადაწყვეტს. ეს ერთგვარი პრევენციაა, რომ თავიდან ავიცილოთ წინასწარ დადგმული გაკვეთილი. გაკვეთილი ცოცხალი პროცესია და ჩვენ გვინტერესებს, როგორ წერს მასწავლებელი განვითარების გეგმას.

რა თქმა უნდა, მსურველი ნებაყოფლობით დარეგისტრირდება და მან იცის პერიოდი, როცა ხუთი გაკვეთილიდან ერთ-ერთ გაკვეთილზე დაესწრებოდნენ, მაგრამ წინა დღით იმასაც შევატყობინებთ, რომელი გაკვეთილი ავირჩიეთ დასაკვირვებლად.

ამ პროცესში მნიშვნელოვანია ისიც, რომ მასწავლებელს შეუძლია ბარე დაკვირვებლებთან, წინასაგაკვეთილო შეხვედრაზე, კიდევ ერთხელ წარადგინოს გაკვეთილის გეგმა. ეს აუცილებელია იმისთვის, რომ აწინასწარ იმისა დასაწყისობა, მასწავლებელმა, გეგმის წარდგენის შემდეგ, გადაწყვიტოს მასში გარკვეული ცვლილებების შეტანა. ამიტომ მას ამის საშუალება გაძლევთ და წინასაგაკვეთილო შეხვედრაზე შეუძლია ბარე დაკვირვებლებს აცნობოს ცვლილებების შესახებ ან დაუდასტუროს, რომ ყველაფერი ატვირთული გეგმის მიხედვით მიდის. თავისთავად, ცვლილება არ ითვალისწინებს ძირულ ცვლილებებს, არამედ – მცირე კორექტირებას უკვე გადმოგზავნილ გეგმაში. ამის შემდეგ, დანიშნულ დღეს, ისევეა საგაკვეთილო პროცესზე დაკვირვება, რომლის დასრულების შემდეგ ბარე დაკვირვებლები ერთმანეთს ხვდებიან და აჯამებენ იმ უკუკავშირს, რაც მასწავლებელს უნდა მიანოდონ. საგაკვეთილო შეხვედრის შემდგომი შეხვედრა მასწავლებლის რეფლექსიას ემთხება, რომელიც ბარე დაკვირვების კომპონენტის ძალიან მნიშვნელოვანი ნაწილია. ბარე დაკვირვებლები მასწავლებელს უკუკავშირს აძლევენ რეფლექსიაზე. საბოლოოდ, ათი სამუშაო დღის განმავლობაში, ბარე დაკვირვებლები გაკვეთილს ინდივიდუალურად აფასებენ.

რაც შეეხება მასწავლებელს, როგორც გითხარით, გაკვეთილზე დაკვირვებით არ სრულდება მისი სამუშაო, დაკვირვების შემდეგ, ორი დღე ეძლევა იმისთვის, რომ რეფლექსია ატვირთოს სისტემაში. რეფლექსიის ატვირთვა უმნიშვნელოვანესია იმდენად, რამდენადაც, თუ რეფლექსია არ ატვირთა, მაშინ მისი გაკვეთილი არ შეფასდება. რეფლექსიაში მასწავლებელმა აუცილებლად უნდა კითხვას უნდა გასცეს პასუხი. ამაზე ყურადღებას იმითომ ვამახვილებ, რომ, ხშირ შემთხვევაში, სამწუხაროდ, რეფლექსია არ არის ანალიტიკური დოკუმენტი და მხოლოდ აღწერილობითი შინაარსისაა. ეს, რა თქმა უნდა, არასწორია, რადგან მასწავლებელს რეფლექსიაში საკუთარი პრაქტიკის – ჩატარებული გაკვეთილის – გაანალიზებას ეთხოვთ და არა შინაარსობრივ აღწერილობას. ამიტომაც უნდა მიაქციონ ყურადღება იმ კითხვებს, რომელიც შეფასების რუბრიკაშია მოცემული.

ბარე დაკვირვების შეფასების მაქსიმალური ქულა 32-ია, მასწავლებელმა 75 პროცენტი უნდა გადალახოს, რომ გაკვეთილი წარმატებულად ჩათვალოს. თუ გაკვეთილი, შესაძლოა 32 ქულიდან, 24-ს ან მეტს მიიღებს, ბარე დაკვირვების გავლა წარმატებით ჩაითვლება. განსხვავებულია მხოლოდ სპორტის მასწავლებლის ქულები, რადგან ის ერთი კრიტერიუმის მიხედვით არ ფასდება და ამიტომაც მაქსიმალური ქულაც უფრო მაღალია – 28 ქულის დაგროვება მოუწევს. აქედან გამომდინარე, მისთვის 75 პროცენტი, სწორედ ამ ქულებიდან დაითვლება. საბოლოო ჯამში კი, უფროს მასწავლებელს, რომელიც ბარე დაკვირვებას წარმატებით გაივლის, 4 კრედიტ-ქულა მიენიჭება.

მასწავლებლის წინსვლის გარდა, ბარე დაკვირვება ძალიან მნიშვნელოვანია თვითონ სკოლისთვისაც – მას ეყოლებოდა წამყვანი მასწავლებელი, რომელმაც თავისი საქმიანობით მიაღწია ამ შედეგს, განაწილებსას კი არ აღმოჩნდა წამყვანის პოზიციაზე, არამედ, სისტემას აჰყვანდა და სამი წლის განმავლობაში და-

გროვდა შესაბამისი ქულები. მასწავლებლებისთვის კი, პრესტიჟის გარდა, სტატუსის მოპოვება იმ კუთხითაც მნიშვნელოვანია, რომ შესაძლებლობა მიეცემათ მომავალში თავადაც გახდნენ ბარე დაკვირვებლები. ამდენად, ვფიქრობთ, ეს პროფესიული განვითარების დამატებითი შესაძლებლობაცაა.

– როგორია საპილოტო რეჟიმში ჩართული მასწავლებლების განწყობა და რა საკითხებზე გამოიკვეთა მეტი ინტერესი მათთან შეხვედრისას?

– საპილოტო რეჟიმში 105 მასწავლებელი დარეგისტრირდა, მათგან ნაწილი, როგორც კი წარმატებით გაივლის ბარე დაკვირვებას, მაშინვე გახდება წამყვანი მასწავლებელი, ნაწილი კი იმ 1 ან 2 კრედიტის დაგროვება მოუწევს, რომელიც წამყვანის საფეხურზე გადასასვლელად დააკლდათ. დარწმუნებული ვარ, სასწავლო წლის ბოლომდე, აუცილებლად მოახერხებენ სქემაში დანიშნულებას.

დანარჩენ რეგიონებში 500-ზე მეტი მასწავლებელი ელოდება ბარე დაკვირვების რუბრიკის ამოქმედებას. მათ დიდხანს ლოდინი აღარ მოუწევთ, რადგან იანვრიდან ექნებათ საშუალება, რეგისტრაცია გაიარონ და მოემზადონ ბარე დაკვირვებისთვის. როგორც უკვე გითხარით, ბარე დაკვირვება, მასშტაბურად, 2018 წლიდან დაიწყება.

რაც შეეხება შეხვედრას, ვფიქრობ, ძალიან საჭირო აქტივობა იყო. ძირითადად, გამოიკვეთა, რომ მასწავლებლები მზად არიან და ყველაფერი დეტალურად იცნობენ ბარე დაკვირვების შესახებ, მეტიც, უკვე ფიქრობდნენ იმ გაკვეთილებზე, რომლის ჩატარებასაც აპირებენ და რაც მათ მოსწავლევს უკეთ წარმოაჩინოს. რასაკვირველია, პროცესების გარკვეული დღეა წამოაჩნდა, გარკვეულწილად, ეს დაკავშირებულია მასწავლებლების შესაძლო წინსვლასთან და უფრო მაღალი სტატუსის მოპოვებასთან. შეხვედრაზე მასწავლებლების მხრიდან ნერვიულობა ნამდვილად შეინიშნებოდა. თუმცა, ამ შეხვედრით, მღელვარების გაქროს ნაწილობრივ მოვახერხეთ. მაქსიმალურად შევეცადეთ, მათ კითხვებზე ამომწურავი პასუხები გავცეთ. ძირითადად, იმის დადასტურება აინტერესებდათ, სწორად ფიქრობენ თუ არა სხვადასხვა საკითხზე. დარეგისტრირებული პედაგოგების უმეტესობას ისიც აინტერესებდა, აუცილებელია თუ არა სამფაზიანი გაკვეთილის მოვალეობა. კიდევ ერთხელ განვუმარტეთ, რომ მათ სრული თავისუფლება აქვთ და მხოლოდ მათი არჩევანია, როგორი ტიპის გაკვეთილს ჩატარებენ და არც აქტივობების რაოდენობა ჩვენ მიერ წინასწარ განსაზღვრული. დასმულ კითხვებს შორის აქტუალური იყო, ასევე, თემების განაწილების საკითხიც – შეუძლიათ თუ არა გადაანაცვლონ თემები და სხვა პერიოდიდან დაგეგმონ, თუ არა მიიჩნევენ, რომ ეს მათ უკეთ წარმოაჩინეს. აქაც დამაკმაყოფილებელი პასუხი მიიღეს, რადგანაც სასწავლო გეგმა მასწავლებელს არ ზღუდავს იმაში, რომ გარკვეულ თანმიმდევრობას გაჰყვეს, რომელიც მთავარ მითითებაზე – მოსწავლის მიერ წლის ბოლოს მისაღწევ შედეგებზე – გაიყვანს. ამიტომაც, რა თქმა უნდა, მივეცი თუფლება, რომ თემა გადაანაცვლონ, მხოლოდ ერთი პირობის – წინარე ცოდნის – გათვალისწინებით, რომელიც აუცილებელია იმისთვის, რომ მოსწავლემ შემდგომი თემები გაიაროს.

შეხვედრებზე მასწავლებლებს გეგმის ფორმების შესახებაც ვესაუბრეთ, რადგან მათ აინტერესებდათ, შეუძლიათ თუ არა ეს ფორმა სხვა აქტივობებშიც გამოიყენონ. მასწავლებლების მიერ დასმული ძირითადი კითხვები მაინც იმას ეხებოდა, როგორ წარმოადგინონ უკეთ თავიანთი გაკვეთილი, რომ ბარე დაკვირვება პროცედურულად სწორად განახორციელონ.

– ბარე დაკვირვებელს ან ფასილიტატორს შეუძლია თუ არა გაკვეთილების დაგეგმვის პროცესში დაეხმაროს მასწავლებელს?

– ფასილიტატორი, რა თქმა უნდა, ზოგადად, სკოლის ბაზაზე პროფესიულ განვითარებას უწყევს ფასილიტატორებს და ეხმარება იმ მასწავლებლებს, რომლებიც მის საკურაციოში შედიან, მაგრამ აქ ყველაზე მნიშვნელოვანია, რომ ბარე დაკვირვებას უფროსი მასწავლებლები გაივლიან, რომელთაც უკვე კარგი გამოცდილება აქვთ და, ერთმნიშვნელოვნად, მათ მსგავსი დახმარება აღარ სჭირდებათ, ისინი, მომავალში, თვითონ უნდა დაეხმარონ კოლეგებს.

დამხმარე მასალა ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ტექსტების გასაზრებლად

მაია ნინიძე

ილია ჭავჭავაძის მრავალმხრივი საქმიანობის ყველა სფერო ერთი სულისკვეთებით არის განმსჭვალული. ამიტომ მისი თხზულებების სწავლებისას ძალზე დაგვეხმარება ნაწარმოების თემისა და შემოქმედებითი ჩანაფიქრის დაკავშირება მწერლის ბიოგრაფიასთან, მის ინტერესთა სფეროებთან, პუბლიცისტურ და თარგმნილ ტექსტებთან.

მოთხრობის „სარჩობელაზე“ სიუჟეტური კვანძი ერთ-ერთი პერსონაჟის ჩამოხრჩობას უკავშირდება. 1862 წელს, როდესაც სიკვდილით დასჯა მსოფლიოს სახელმწიფოთა უმრავლესობაში მოქმედებდა, ჟენევის რესპუბლიკის საკონსტიტუციო კრებამ განიხილა მისი გაუქმების საკითხი. ამ ფაქტს წერილობით გამოცხადებულ ცნობილი ფრანგი მწერალი ვიქტორ ჰიუგო. ილია ჭავჭავაძემ კი თარგმნა და თავის ჟურნალ „საქართველოს მოამბეში“ გამოაქვეყნა ეს ტექსტი. მასში ვკითხულობთ: „ბატონებო. თქვენ მშვენიერი საქმე დაგინათ... როდისღა იქნება, რომ სახარების წამკითხველთა კაცთა გაიგონ მისი დიდი აზრი? პატივს როდის ჰსცემენ დიდს სიტყვას: „არა კაცკულა?... მეფერამეტე საუკუნის მწერლებმა იმოდენა შექსძლეს, რომ წვალება მოჰსპეს, იქნება მეცხრამეტე საუკუნის მწერლებმა სიკვდილით დასჯის მოსპობა შეიძლოს... იმედი არ უნდა გადინეციტოს კაცმა! დეე ყოველი გონიერი სათითაოდ იბრძოდეს იმ აზრით, რომ სისხლის კანონები შეამსუბუქოს. სასჯელის შეცოტაება და განათლების გამრავლება – აი, რა უნდა იყოს იმათი დევიზი... ჰოი ჟენევის ხალხო!.. ყური მიუგდეთ თქვენის ნათელის და ლაჟვარდის ცის რჩევას... და ემაფოტე დაამსხვრიეთ... არ ათქმევინოთ ხალხს, რომ ვითომც მის მაგიერ, რაც ღმერთმა თქვენ მოგანიჭათ მაგ ქვეყნის მშვენიერ კუთხეში... თქვენ ვერაფერი სხვა ვერა შეიძელით რა წარმოგედგინათ ღვთისთვის, თუ არა გილიტინა და სახრჩობელა“.

მოთხრობის „სარჩობელაზე“ სწავლებისას, ვფიქრობთ, მოსწავლეებისთვის საინტერესო იქნება იმის ცოდნა, რომ ილია ჭავჭავაძე განათლებით იურისტი იყო და იბრძოდა სიკვდილის დასჯის კანონის გაუქმებისათვის. ამასთან დაკავშირებით იგი სიტყვით გამოვიდა რუსეთის სახელმწიფო საბჭოში. სასჯელის ამ უკიდურესი ზომის გაუქმების ერთ-ერთ არგუმენტად მას მოჰყავდა ის, რომ მსაჯულებიც ადამიანები არიან და შეიძლება განაჩენის გამოტანაში შეცდნენ, სიკვდილით დასჯილს კი აღარაფერი ეშველება. გარდა ამისა, კონსპექტში, რომელიც ამ გამოსვლისათვის მოამზადა, ვკითხულობთ, რომ სასიკვდილო განაჩენი: „არყვეს ზნეობა, რადგანაც ართმევს იმას, რის მიცემაც არ შეუძლიან“, „ენინააღმდეგება ქრისტიანობას, რომელიც დაფუძნებულია სიყვარულზე“. გარდა ამისა, ილია წერს, რომ სიკვდილით საჯარო დასჯა საზოგადოებას უჩლუნგებს „გრძობას ბუნებურს, რომელსაც სისხლი ეზიზღება და ხშირის ნახვით კი ყურიც ეჩვევა და გრძობაც...“

რუსი არქიმანდრიტი სერაფიმესათვის ილია ჭავჭავაძის მიერ გაგზავნილ წერილში ვკითხულობთ:

„...ის ჰუმანური სანყისი, რომლის სახელითაც კაცობრიობამ მოითხოვა სასჯელთა რიცხვიდან სიკვდილით დასჯის გამორიცხვა... აღიარებულ უნდა იქმნას ადამიანთა ურთიერთობათა ზნეობრივი სრულყოფის სფეროში კაცობრიობის პროგრესის საუკეთესო მონაპოვრად...“

როდესაც ილია ჭავჭავაძის მკვლევლებს დახვრება მიუსაჯეს, მწერლის მეუღლემ, იმავე ბოროტმოქმედთა მიერ თოფის კონდახით საშინლად ნაცემმა, ოღლა გურამიშვილმა, თბილისის გენერალ-გუბერნატორს თხოვნით მიმართა: „სამხედრო სასამართლომ სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტა ჩემთვის და მთელი საქართველოსათვის ძვირფას ილია ჭავჭავაძის სამ მკვლელს. სიცოცხლეში ჩემმა ქმარმა მთელი თავისი სულიერი ძალ-ღონე, ღვთის მიერ მასზე მოგვინილი მალალი ნიჭი შეხსნია ადამიანის სულში ადამიანურ გრძობის, კაცთა შორის სიყვარულის განმტკიცებას. მე ღრმად მწამს, დღეს რომ ჩემი ქმარი ცოცხალი იყოს, შეუნდობდა იმათ, რომელთაც სასიკვდილოდ გაიბეჭდა იგი, და თავის უბედურ, გზადაბნეულ ძმებზე მიიჩნევდა... ეს საზარელი სასჯელი დარღვევს იმ ღვანლს სიყვარულისას, ცხოვრების მასწავლებელ ქრისტეს იმ საუკუნო მცნებას, რომლითაც ცოცხლობდა ჩემი განსვენებული ქმარი. მოგმართავთ თქვენ გულწრფელისა და მხურვალე თხოვნით: ნუ დაამტკიცებთ სასამართლოს განაჩენს ამ უბედურთა სიკვდილით დასჯის შესახებ...“

ცნობილმა ინგლისელმა ქართველოლოგმა, მარჯორი უორდროპმა, გენერალ-გუბერნატორისადმი ოღლა გურამიშვილის მიმართვას „საქებელი საქმე“ უწოდა, რუსმა საბავშვო მწერალმა ივანე გორბუნოვ-პოსადოვმა კი ჟურნალ „რუსსკი ვედომოსტში“ გამოაქვეყნა სტატია, რომელშიც წერდა: „როდესაც მთელს რუსეთში გამეფებულა ზნეობრივი სიბნელე და უკუნეთი და ყოველ ნაბიჯზე გაისმის: მოჰკალ, ჩამოახრჩე, დახვრიტე, და ლამის სასონარკვეთილების მორევში ჩავიხრჩოთ, ამ დროს საქართველოს საუკეთესო შვილის ქვერივი, რომელსაც უსაყვარლესი მეუღლე მოუკლეს და თვითონაც იგი მხეცურად დასჭრეს, ევედრება მთავრობას: სიკვდილით ნუ დასჯი მკვლევლებსაო... აქამდინ ვიცოდით, რომ ფიზიკურად მზე აღმოსავლეთიდან ამოდის; ახლა უნდა ესთქვათ: ზნეობრივმა მზემ საქართველოდან აღმოაშუქა... დაე დალოცვილ იყოს სახელი იმ ქალისა, ვინც ამ სტრიქონებს წერდა... იგი ვიბრუნებს ჩვენ რწმენას ადამიანში“.

მართლმსაჯულების მიერ შეცდომის დაშვებისა და უდანა-

შაულო ადამიანისათვის სასიკვდილო განაჩენის გამოტანისაგან დაზღვეული არცერთი ქვეყნის სასამართლო არ არის. ამას მონშობს სტატისტიკური მონაცემები, რომელთა მიხედვითაც, განაჩენის აღსრულების შემდეგ გაიკვია, რომ ასობით სიკვდილმისჯილი უდანაშაულო იყო. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის დაკვეთით განხორციელებულმა მასშტაბურმა კვლევებმა დაადასტურა, რომ სიკვდილით დასჯა დანაშაულთა რაოდენობის შემცირების ეფექტური საშუალება არ არის. მაგალითად, კანადის სასამართლო კანონმდებლობიდან სასიკვდილო განაჩენის ამოღების შემდეგ, ქვეყნის კრიმინალური მდგომარეობა არათუ არ გაუარესებულა, გაუმჯობესდა კიდევ. საქართველოს მოსწავლეებისთვის მნიშვნელოვანი იქნება იმის ცოდნა, რომ 2007 წლის 10 იანვრიდან ჩვენს ქვეყანაში სიკვდილით დასჯა კონსტიტუციურ დონეზე არის გაუქმებული.

არასწორი ბრალდებისა და კანონის სისასტიკის თემებს ფართოდ ასახავს ილიას მთარგმნელობითი მოღვაწეობაც. 1879 წელს იგი თარგმნის ალექსის ბუვიეს რომანს „იზა“, რომელშიც ნაჩვენებია, როგორ შეიძლება მოსამართლე შევიდეს შეცდომაში და ასევე ჟიურ კლარეტის მოთხრობას „ერთი უბედურთაგანი“, რომელშიც მოთხრობილია, როგორ სჯიან სიკვდილით აბოლუტურად უდანაშაულო ადამიანს.

რამდენადაც მოთხრობის „სარჩობელაზე“ შემოქმედებითი ჩანაფიქრი, კანონის სისასტიკის გარდა, მოქალაქეობრივ გულგრილობასაც ეხება, საინტერესო იქნება პარალელის გაკლება 1878 წელს ილია ჭავჭავაძის მიერ თარგმნილი ამერიკელი მწერლის ჯორჯ პარსონს ლეთროპის ნოველასთან „უბინაო კაცი ნიუ-იორკში“ (ორიგინალში ტექსტს ჰქვია „გარეყული“). აქაც, მოთხრობის „სარჩობელაზე“ მსგავსად, ნაჩვენებია, როგორი ენთუზიაზმით იწყებს ზოგჯერ ადამიანი სიკეთის კეთებას, მაგრამ არ ჰყოფნის სულიერი სიღრმე და უღირსი საქციელით კარგავს მაღლის გამრავლების შესაძლებლობას.

მოთხრობის „ოთარაანთ ქვრივი“ სწავლებისას საინტერესო იქნება პარალელი ილია ჭავჭავაძის მიერ ასევე 1887 წელს გამოქვეყნებულ ერთ-ერთ პუბლიცისტურ წერილთან. მასში აღწერილია უსამართლოდ დაჯარიმებული პრუსიელი სოფდარის ამბავი, რომელმაც დაახლოებით მანეთიანი ჯარიმის გამო დიდ სახელმწიფო სამართალში – რეიოსგერისტში იჩივლა. ილია წერს: „სასაცილოა განა, მკითხველო, ასეთი დავი-დარაბა ერთის მანეთის გულისათვის... მერე ვისგან? მდიდარის სოფდარისაგან. ჩვენებური კაცი მაშინვე ამოიღებდა ქი-სიღამ ერთს მანეთს და დაამწყურლებდა პოლიციას, მაგრამ აქ საქმე განა მარტო ერთს მანეთზეა! რა არის ერთი მანეთი მდიდარის სოფდარისთვის, ხელის ჭუჭყია, მტვერია და სხვა არაფერი. მაგრამ აბა ახლა შიგ ჩაიხედეთ ამ საქმეში, გუნება და ბუნება გაუფიქრე, მაშინ სიცილის მაგიერ გრძობა პატივისცემისა მიგახდებთ ამ სოფდარზედ. ცხადია, მდიდარის სოფ-დავარს ის კი არ ანაღვლებს, რომ ერთი მანეთი ერთმევა, არამედ ის, რომ მისის აზრით კანონი და სამართალი ირღვევა... აი ნამდვილი, ჭეშმარიტი მოქალაქეობრივი თავგამოდე-ვა... აი, ჭეშმარიტი ქველობა კაცთა საზოგადოების წევრისა.“

ის ამბავი, ოთარაანთ ქვრივმა გუბერნატორამდე რომ იარა, ათიოდ მანეთი დახარჯა და გზორს წართმეული ქათამი შეიღმავად აზღვევინა, მოსწავლეებს შეიძლება პერსონაჟის ცხოვრებისეულ ჩვეულებრივ ისტორიად ეჩვენოთ, მაგრამ როდესაც ამ სტატიას წაიკითხავენ, მიხვდებიან რაოდენ დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა ილია მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობის ამგვარ გამოვლინებას.

რამდენადაც ოთარაანთ ქვრივს არ უყვარს თავისი ღვთის-მოსაობის ჩვენება, ილია ჭავჭავაძე მას ძილის დროს წამოაძახებინებს: „ღმერთო, მიხსენ! ღმერთო, მიხსენო“. მოსწავლეები ამასაც უბრალოდ სიუჟეტურ დეტალად აღიქვამდნენ და გაგვიჭირდებოდა მათი იმაში დარწმუნება, რომ ამით ავტორს ძალიან მნიშვნელოვან ფაქტორზე უნდოდა მიხიშვნა. ამის გაგებაში დაგვეხმარება ცნობილი წერილი „აკაკი წერეთელი და ვეფხისტყაოსანი“, რომელშიც ილია ლაპარაკობს რუსეთის დიპლომატიის სწორად ასეთივე ხერხის გამოყენებაზე: „ავთან-დილი უფრო გონების კაცია, ვიდრე გრძობისა. მინამ ის ფხი-ზელია, ესე იგი როცა ჭკუას ბუნებითად ღონე აქვს მოქმედობისა, არაბუნებრივი იქნებოდა, რომ მწერალს მასზე გრძობის ვაბატონებდა ეჩვენებინა, არადა უნდოდა გამოეხატა, რომ მის გულშიც ძლიერი სიყვარულია თინათინისა. ეს პრობლემა რუსთველმა ერთი კალმის მოსმით გადაჭრა, გვიჩვენა ავთან-დილი ჩაძინებული, როცა ჭკუა არ მოქმედებს და ძილში წამო-აძახებინა“. ამ სტატიის გაცნობის შემდეგ, მოსწავლე უკვე მიხვდება, რატომ იძახის ქვრივი ძილში ღვთის სახელს და რატომ უარყოფს ამ ფაქტს სიფხიზლეში.

ადამიანს გამუდმებით უხდება არჩევანის გაკეთება და თითოეულ გადაწყვეტილებას გარკვეული მნიშვნელობა აქვს, მაგრამ ზოგჯერ იგი განსაკუთრებით დიდი ალტერნატივის წინაშე დგას. ასეთი არჩევანის წინაშეა ქვრივი მოთხრობის იმ მონაკვეთში, რომელსაც „ორი თვალი“ ჰქვია. რას ნიშნავს მისი სიტყვები: „დედაშვილობაში ორი თვალი რად უნდა იყოს?.. ნეტა დედას სხვასავით მაინც ორი თვალი არა ჰქონოდა... თუ აქვს, რად უჭრის ერთი თვისად, მეორე შვილისად? გული რად იხედება გარედ ორის თვალითა, რად? რატომ ერთი თვალი არ ებრძვის, როცა მეორე იყურება, ვინ ვისთვისაო... რა საკითხავია დედა-შვილობაში? ვაი რომ საკითხავი ყოფილა. ამისი ჭიდილია თურმე დედაშვილობაცა.“

თვალი, რომელიც თავისად იყურება, რომელიც ქვრივს

ტკივილს აყენებს, შვილის სახლიდან წასვლას უმიძიებს და თითქოს ეუბნება, აი, მიდის და უკან არც კი იხედებო, რომელიც გულს უტყებს და სასონარკვეთილებისაკენ უბიძგებს, ხორციელი თვალია, მაგრამ მეორე – სულიერი თვალი მოაგონებს, რომ ასეც უნდა იყოს, რადგან შვილს თავისი გზა აქვს გასავლელი. ქვრივმა იცის, რომ გზების გაყოფისას და ასეთი ჭიდილისას ეს ორი თვალი ერთმანეთთან ვერ მორიდდება და ამიტომ საოცარად გადარწმუნებულად იღებს – მთელ ძალაუფლებას იმ მეორე – სულიერ თვალს უტოვებს და ამბობს: „არა, შვილო! – შენ გაიხარე, შენ! მე კი... მე კი... მე ჩემისად მაყურებელს თვალს დავიბრძავებ და შენისად მაყურებლით-ღა ვივლი და ვიცოცხლებო.“

თვალზე, როგორც ადამიანის სხეულის სანთელზე და ორი ბატონის მონობის შეუძლებლობაზე არის საუბარი მათეს სახარების მეექვსე თავში. ილია რომ ამ პრობლემით ძალიან დაინტერესებული იყო, ჩანს სწორედ „ოთარაანთ ქვრივზე“ მუშაობის პერიოდში დაწერილი ერთი პუბლიცისტური წერილიდან „ქართული თეატრი“, სადაც იგი გულისტკივლით აღნიშნავს: „ჩვენში ხორციელი თვალი უფრო მოქმედობს, ვიდრე სულისაო“. ამასვე ეხმიანება მისი გამოთქმა – „სულიერის თვალის ახილება“.

ამრიგად, ეს ეპიზოდი, რომელშიც ქვრივის განცდება აღწერილი, ფაქტობრივად არის მის ბუნებაში მომხდარი უდიდესი გამარჯვება სულიერისა ხორციელზე და გმირის ხასიათის სრულყოფილი ანალიზისათვის ამ ნაწყვეტს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. ქვრივი თითქოს ასრულებს მაცხოვრის სწავლებას: „უკუეთუ თუალი შენი მარჯუენე გაცთუნებდეს შენ, აღ-მოიღე იგი და განაგდე შენგან...“ იოანე ოქროპირი განმარტავს, რომ აქ საკუთარი თვალის ამოთხრაზე კი არ არის საუბარი, არამედ ხორციელ გულისტკივლსთან გამარჯვებაზე.

ანწყო საფუძველს უქმნის, თავის წიაღში ზრდის მომავალს, მაგრამ განვითარების რაღაც ეტაპზე, როცა მომავალს უკვე თავისი სავალი გზა უჩნდება, გასაქანი რომ არ მისცეს და ძველებურად მხოლოდ მასთან ერთად სვლა მოითხოვოს, თავადვე ჩაკლავს თავის მომავალს. ცხოვრებისეულ რეალობაში აწყო-მომავლის ამგვარი დამოკიდებულებების შესახებ ილიას არაერთხელ აქვს გამოთქმული აზრი თავის პუბლიცისტურ წერილებში: „ღიაღ, ბატონებო, ზვალე დღევანდელს უნდა სჯოდეს, მერმისი აწინდელს. კანონი განვითარებისა და ბედნიერების იმედისა ამაშია და სხვა არაფერში. ღმერთმა ადიდოს, ასახელოს და გაუმარჯოს იმ შვილს, რომელიც მამას დამეჯობინებდა ქვეყნის სამსახურში და რომელიც ვერე ეჭირვება ჩვენს საყვარელ საქართველოს“. ჩვენი წინაპრები ამბობდნენ: „ის ურჩევნია მამულსაო, რომ ჩვენი შვილები ჩვენა გვეჯობდნენო. ჩვენ რაღა გვეთქმის, ჩვენ, რომლებიც იმათ წინაშე ქონდრის კაცებად თუ ჩავითვლებით...“ „ხვალე არ უნდა ჰგავდეს დღევანდელს, თუ კაცს პროგრესი, წინსვლა ადამიანის ფუჭ სიტყვად არ მიაჩნია“. წინსვლის ამ უბრაველ კანონს ემორჩილება გიორგი, როდესაც სახლიდან მიდის, დედა კი, რომელიც არ ეწინააღმდეგება და პირიქით, ხელს უწყობს, რწმენით და სიყვარულით მოქმედებს და არა საკუთარ „წაღილთა ნებით“.

ზოგჯერ მხატვრულ ნაწარმოებს საფუძვლად უდევს სხვა წერილობითი ტექსტი ან ზეპირი გადმოცემა. ილია ჭავჭავაძის პოემა „განდევლის“ ტექსტთან ავტორს თავადვე ჰქონდა მითითებული, რომ იგი ლეგენდის მიხედვით შეიქმნა, მაგრამ უკანასკნელ დრომდე ჩვენთვის უცნობი იყო ამ ლეგენდის შინაარსი. მას 2016 წელს მივაკვლიეთ 1889 წლის ერთ-ერთ რუსულ გაზეთში. სტატიის ავტორი ილია ბახტაძე, რომელიც კარგად იცნობდა ილია ჭავჭავაძეს, პირდაპირ აცხადებს, რომ ილიას პოემა სწორედ ამ ლეგენდის მიხედვით შეიქმნა.

ლეგენდა მოგვითხრობს მცინვარულ დაყუდებული ბერის ისტორიას, რომელიც იქ სამოსიდან ერთად მივიდა, მაგრამ ცალკე სენაკში განმარტოვდა და განსაკუთრებულ სულიერ სიმალღეს მიაღწია. ღვთისთვის მისი ღვანლის სათნოობის გამომატველი იყო სასწაული – დილის ლოცვისას სენაკში შემოსულ მზის სხივზე ბერი წმინდა ნიგეზით სავე აბავს ჰქიდებდა. ამ საღვთო ნიგეზში გამხსნეველი და ღვთისადმი მაღლიერებით აღსავსე ბერს სურვილი ჰქონდა, რომ მის საძმოსაც მიეღწია იმავე სიმალღეებისთვის და მონასტერს მკაცრი შინაგანანესი დაუდგინა.

საძმოს წევრებს, განდევლისგან განსხვავებით, ამძიებდათ მუდმივი ლოცვა და მარხვა და გადაწყვიტეს, რომ მონასტრის შინაგანანესის შესამსუბუქებლად რაიმე მოეფიქრებინათ. ბერების აზრით, განდევლი იმიტომ იყო მომთხოვნი, რომ წმინდად ცხოვრობდა. ამიტომ გადაწყვიტეს მისი ცდუნება გერგეთში მცხოვრები ერთი უღამაზესი ქალის – დორას დახმარებით, რომლისთვისაც „ცოდევა ცხოვრების მონოდებას წარმოადგენდა“ და არაფერი იყო შეუძლებელი. ერთ ღამეს, საძმუნელ ქარბუქში დორა ავიდა განდევლის სენაკთან, დაარწმუნა, რომ მონადრე იყო და თუ არ შეუშვებდა, გაიყინებოდა. ლეგენდის მიხედვითაც, განდევლი ისე გაალო კარი, ვერ ხვდებოდა, რომ სენაკში შემევეს ქალი თხოვდა. ქალთან საუბრის და ღვთისადმი უმადურობის გამომატველი სიტყვების წამოცდენის შესახებ ლეგენდაში არაფერია ნათქვამი, უბრალოდ, წერია, რომ ვინცო, ნუნელ სენაკში ქალს და ბერს გვერდი-გვერდ ეძინათ. დილით, როდესაც განდევლი გაეღვიძა, უცხო სტუმარი აღარსად იყო, მაგრამ მას რაღაც უცნაური მინიერი სიამის განცდასთან ერთად, დანაშაულის და ეჭვის გრძობა ჰქონდა გაჩენილი – ხომ არ შესცოდა უცნობის სენაკში შემევეთ და ხომ არ განარისხა ღვთისმშო-

ბელი? ამის შესამოწმებლად მეუდაბნოე გათენებას დაელო-

და, სალოცავად დადგა და აბგა მზის სხივზე დაჰკიდა, მაგრამ წმინდა წიგნებით სავსე აბგა ხმაურით დაეშვა ძირს. მეორე-ჯერაც სცადა, მაგრამ იგივე განმეორდა. დილით განდევილ-

მა სენაკი დატოვა და მყინვარის მწვერვალისკენ გაუყვია ბი-ლიკს. ლეგენდა არაფერს ამბობს იმის შესახებ, როგორ დაას-

რი ქვეყნის ნაკლოვანებების მიმართ შემწყნარებლური დამო-კიდებულების მნიშვნელობა. ერთ-ერთი პირველი, ვინც დერ-

ჩაიკიც, ისევე, როგორც „მგზავრის წერილების“ მთავარი გმირი, რამდენიმეწლიანი განშორების, ბევრი რამის ნახვისა და

შესწავლის შემდეგ ბრუნდება სამშობლოში. მისი სურვილია, გამოაცოცხლოს და შეცვალოს მიძინებული საზოგადოება,

მოქმედება ვითარდება საქართველოში, მთის ერთ-ერთ სო-ფელში. მეზობონე გუდალის ასული თამარი ცოლად მიჰყვება

საინტერესოა ის, თუ რა დატვირთვა აქვს ლერმონტოვისეუ-ლი ფრაზის გამოყენებას „მგზავრის წერილებში“. ამ სიტყ-

ვფიქრობთ, ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებასთან დაკავში-რებით კიდევ ბევრი საინტერესო წყაროსა და დამხმარე მასა-

სახალხო დამცველის სახელმწიფო ანგარიში

გადასასვლელიების გაუქმების გავლენა აფხაზეთის გაყოფ

ლალი ჯელაძე

სახალხო დამცველმა კონფლიქტით დაზარალებულ რეგიონ-ებში მოსახლეობის პრობლემებსა და გამოწვევებზე ანგარიში

„ხურჩა-ნაბაკევისა და ორსანტია-ოტობაიას გადასასვლე-ლებზე და, ზოგადად, გამოყოფ ხაზზე გადაადგილება ყოველ-

მე-3 და მე-9 მუხლი განსაზღვრავს, რომ ყოველ ადამიანს აქვს

ვებს, განურჩევლად მათი გეოგრაფიული მდებარეობისა, მიე-ცეთ

მიმოსვლის გართულება, თავისთავად, საბავშვო ბაღის აღ-საზრდელსაც შეეხო. 2016 წელს, სოფელ ხურჩის სკოლაში-

ბავშვის უფლებათა დარღვევად შეფასდა არასრულწლო-ვანთათვის მშობლიურ ენაზე განათლების აკრძალვა და სხვა-

გამყოფ ხაზს იქით, დოკუმენტის სახით დეკლარირებული ეს უფლებები,

სკოლის მოსწავლეებს, ასევე, ძალიან უჭირთ საქართვე-ლოს კონტროლირებად ტერიტორიაზე გადმოსვლა სხვადასხ-

რაც გულისხმობს, რომ განათლების ფორმა და არსი, მათ შო-რის სწავლის სისტემა და მეთოდები უნდა იყოს საქართველოს შე-

ამ ვითარებიდან გამომდინარე, „საქართველოს ხელისუფ-ლებას განსაკუთრებული ყურადღება მართებს უსაფრთხოების

სახალხო დამცველი ამ ფაქტს ბავშვის უფლებების დარღ-ვევად აფასებს: „გამომდინარე იქიდან, რომ ოკუპირებულ

უფლებათა კონვენციის 31-ე მუხლით არის გამყარებული და სახელმწიფოს მისი რეალიზების ვალდებულებას აკისრებს. შე-

საქართველოს მთავრობას, მაქსიმალურად გააფართოოს ოკუ-პირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისათვის განკუთვ-

სახალხო დამცველი მკაცრ სამართლებრივ შეფასებას აძ-ლევს შექმნილ მდგომარეობას, რადგან ადამიანის თავისუფა-

შეთანხმების საფუძველზე, უნდა გამოიხატონ გზები, რათა ბავშ-

საქართველოს მთავრობას, მაქსიმალურად გააფართოოს ოკუ-პირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისათვის განკუთვ-

კონფერენცია

შოთა რუსთაველის 850 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი სტუდენტთა კონფერენცია

ახალი ენერჯია ჩვენი ორგანიზაციის საქმიანობაში, მით უფრო იმ პირობებში, რომ სახელმწიფოს ძალიან დიდი ინტერესი აქვს, სკოლებში ახალგაზრდა მასწავლებლები მოიზიდოს.

მისასალმებელი სიტყვების შემდეგ, კონფერენციის მონაწილე სტუდენტებმა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან, წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტიდან და გრიგოლ რომაძის უნივერსიტეტიდან: ნათია ჯანგულაშვილი, მარიამ ლალიძემ, ნათია სუბელიანი, ნანა აფციაური, მარიამ პაპაშვილი და გიორგი გოგუამ საინტერესო სამეცნიერო ნაშრომებით კიდევ ერთხელ გამოკვეთეს რუსთაველისა და საერთოდ, ქართული ლიტერატურის გენიალურობა და გამორჩეულობა.

სტუდენტების მოხსენებების სამეცნიერო ხელმძღვანელმა, ფილოლოგიის დოქტორმა, შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის რუსთაველოლოგიის კვლევითი ცენტრის მეცნიერ-თანამშრომელმა, ლია კარიჭაშვილმა მადლობა გადაუხადა სტუდენტებს საინტერესო ნაშრომებისთვის და რუსთაველით, იმ ეპოქით, პავლე ინგოროყვას შრომებით დაინტერესებისთვის.

ლონისძიების დასასრულს, თბილისის მე-2, მე-4, 23-ე, 24-ე და 37-ე საჯარო სკოლები, პროექტი „გვიტხოვლობთ რუსთაველს“ აქტიური და მრავალწლიანი მონაწილეობისთვის, პავლე ინგოროყვას „რუსთაველოლოგიური თხზულებების“ ოთხტომეულის და სიგელების დაჯილდოვდნენ.

ლარისა მელაძემ, თბილისის 37-ე საჯარო სკოლის დირექტორმა აღნიშნა: „ჩემთვის ძალიან სასიხარულოა ის ფაქტი, რომ ჩვენი სკოლის ქართულ სექტორთან ერთად, პროექტში აქტიურად მონაწილეობენ რუსული სექტორის მოსწავლეები, რომლებსაც ქართული ენა მშობლიური არ არის, მაგრამ ძალიან დიდ წარმატებებს აღწევენ.“

2017 წლის გაზაფხულზე, სახელმწიფომ გრანდიოზული ღონისძიებებითა და აქტივობებით აღნიშნა შოთა რუსთაველის 850 წლის იუბილე. ეს დღეც ერთგვარი დაგვირგვინება, ბოლო აკორდი იყო შოთა რუსთაველის იუბილის.

მიმდინარე წლის 7 ნოემბერს, საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის სააქტო დარბაზში, შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის რუსთაველოლოგიის კვლევითი ცენტრისა და საქართველოს პედაგოგთა და მეცნიერთა თავისუფალი პროფკავშირის ორგანიზებით, პროექტის „გვიტხოვლობთ რუსთაველს“ ფარგლებში, შოთა რუსთაველის 850 წლის და რევაზ სირაძის სახელობის რუსთაველის კლუბის დაარსების 5 წლის იუბილე აღინიშნა სტუდენტთა კონფერენციით – „პავლე ინგოროყვას რუსთაველოლოგიური კონცეფციები“.

პროექტი „გვიტხოვლობთ რუსთაველს“ 15 წელია მიმდინარეობს. მისი იდეის ავტორი და ხელმძღვანელია სპმთპ-ს დედუბე-ჩუღურეთის რაიონული ორგანიზაციის თავმჯდომარე თამარ ბარისაშვილი. მან მადლობა გადაუხადა სტუდენტებს მობრძანებისთვის, პროექტში 15-წლიანი აქტიური ჩართულობისთვის: „დღევანდელი ღონისძიება საიუბილეოა, წელს აღინიშნება შოთა რუსთაველის 850 წლის იუბილე, კონკურსის „გვიტხოვლობთ რუსთაველს“ 15 წლის იუბილე და რუსთაველის კლუბის დაფუძნების 5 წლის იუბილე. დღეს ჩვენ სივრცე და ვუთმობ ახალგაზრდებს, რომლებსაც თავიანთი ხედვები აქვთ და სამეცნიერო ნაშრომები შექმნეს შოთა რუსთაველთან და მის პოემასთან დაკავშირებით. ამავედროულად, ღონისძიებას ესწრებიან ყველა იმ საჯარო სკოლის წარმომადგენლები, რომლებიც 15 წლის განმავლობაში მასწავლებლად ჩართულები იყვნენ პროექტში,“ – განაცხადა თამარ ბარისაშვილმა.

კონფერენციის მონაწილეებს და დამსწრე საზოგადოებას სიტყვით მიმართა ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორმა, ლიტერატურათმცოდნე, ივანე ამირხანაშვილი. მან პროექტის დადებით მხარეზე ისაუბრა, ასევე მასში სკოლის მოსწავლეებისა და სტუდენტების ჩართულობის მნიშვნელობაზე. ყურადღება გაამახვილა პავლე ინგოროყვას „რუსთაველოლოგიური თხზულებების“ ოთხტომეულზე, რომელიც რუსთაველის 850 წლის საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით გამოიცა: „როსტომ ჩხეიძის ინიციატივით გამოცემული ეს ოთხტომეული სამავიდეო და მე-უცვლელი წიგნი გახდება ქართული ფილოლოგიისთვის, ლიტერატურისთვის და ისტორიით დაინტერესებულნი მკითხველისთვის. თხზულებანი ძირითადად რუსთაველოლოგიას, „ვეფხისტყაოსანს“ ეხება, მაგრამ ამასთანავე ეს არის ისტორიულ-ფილოლოგიური კვლევა. ქართული კულტურა განხილულია ევროპული კულტურის, მსოფლიო კულტურის კონტექსტში, უზუსტესი აქცენტებითა და კონტრასტებით. აქ მარტო რუსთაველზე არ არის საუბარი, არც მარტო ისტორიაზე. ძალიან კარგადაა გაანალიზებული იმდროინდელი ქართული კულტურა. კულტუროლოგიური

კონტექსტი განხილულია პოლიტიკურ ჭრილშიც. მთავარი აზრი, რასაც პავლე ინგოროყვა ავითარებს არის ის, რომ საქართველო ქრისტიანული ევროპის განუყოფელი ნაწილი იყო მონღოლების შემოსევამდეც. ეს და სხვა მრავალი საინტერესო და საჭირო მოსაზრებებია წიგნში თავმოყრილი. მიხარია, რომ ახალგაზრდები ინტერესდებიან რუსთაველით და პავლე ინგოროყვას კვლევებით“ – აღნიშნა ბატონმა ივანე ამირხანაშვილმა.

სპმთპ-ს პრეზიდენტმა, მაია კობახიძემ პროექტის „გვიტხოვლობთ რუსთაველს“ მნიშვნელობაზე ისაუბრა და მოკლედ შეაჯამა რევაზ სირაძის სახელობის რუსთაველის კლუბის 5-წლიანი წარმატებული მუშაობა. მადლობა გადაუხადა პროექტში ჩართულ ყველა სკოლას, კლუბის საქმიანობაში აქტიურად მონაწილე მეცნიერ-ლიტერატორებს, საზოგადო მოღვაწეებს: „მადლობა მობრძანებისთვის, ჩართულობისთვის, აქტიურობისთვის. ქალბატონი თამარ ბარისაშვილი 15 წელია წარმატებით ახორციელებს ამ მეტად საინტერესო და მნიშვნელოვან პროექტს. 5 წლის წინ, ამ დარბაზში გამართულ ერთ-ერთ დასკვნით ღონისძიებაზე, გაჩნდა იდეა რუსთაველის კლუბის დაარსებისა და ამ წლების განმავლობაში მრავალი საინტერესო, საგანმანათლებლო, შემეცნებითი ღონისძიება ჩატარდა. მოვანწყვეთ შეხვედრები მეცნიერებთან: გრივერ ფარულავასთან, ელგუჯა ხინთიბიძისთან, პარმენ მარგველაშვილთან, ნოდარ ნათაძესთან, ლაურა გრიგალაშვილთან, ავთანდილ არაბულთან, საზოგადოების ისეთ საპატიო წარმომადგენლებთან როგორც არიან: ლევან ბერძენიშვილი, ვასიკო მალაფაფრედი, ვია ალიბეგაშვილი, გიორგი კეკელიძე, ვია მურღულია, მიქელ ჭაბუკიანი. ასევე, შეხვედრადისკუსიები გაემართეთ: რამაზ პატარიძესთან, გიორგი კეკელიძესთან, ვია ალიბეგაშვილთან. მოვანწყვეთ გრივერ ფარულავას 80 წლის იუბილესთან დაკავშირებული საღამო, ზურაბ საშხარაძის საიუბილეო გამოფენა, აღვნიშნეთ ქალთა საერთაშორისო დღე ღონისძიებით – „გემასპინძლობა პოეტი ქალი“ – რუსუდან კაიშური. გვექნება წიგნების პრეზენტაცია და მრავალი სხვა საინტერესო ღონისძიება. სასიხარულოა ის, რომ პროექტის და ჩვენი კლუბის აქტიური მონაწილეები, მასწავლებლებთან ერთად, მოსწავლეები და სტუდენტები არიან და დადავა ჯერი აუდიტორიის წინაშე სტუდენტები წარდგენენ“ – განაცხადა მაია კობახიძემ.

სპმთპ-ს პრეზიდენტი, ასევე, შეეხო იმ მნიშვნელოვან, პრიორიტეტულ მიმართულებას, როგორცაა სტუდენტებთან პროფკავშირის აქტიური თანამშრომლობა: „პროფკავშირი პირველ ნაბიჯებს დგამს სტუდენტური ორგანიზაციის შესაქმნელად. სტუდენტური გაერთიანება იქნება ახალი სისხლი,

კორნელი კეკელიძისა და პავლე ინგოროყვას პოლემიკური წერილები

ნანა აფციაური წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ბაკალავრი

სა და პოემის დაწერის ინგოროყვასეულ ვერსიას, მაინდა, რომ იგი სათანადოდ არ იყო არგუმენტირებული.

უნდა აღინიშნოს, რომ კორნელი კეკელიძის კრიტიკული შეფასებები პავლე ინგოროყვას ნაშრომის ზოგიერთ დებულებაზე, გარკვეულწილად, განპირობებულია ერთი საკვანძო საკითხისადმი მკვლევართა განსხვავებული პოზიციით. გუგულისხმობს „ვეფხისტყაოსნის“ 1712 წლის ვახტანგისეულ გამოცემას. პავლე ინგოროყვა ფიქრობდა, რომ ამ გამოცემაში წარმოდგენილია „ვეფხისტყაოსნის“ ყველაზე ძველი ხელნაწერი. კორნელი კეკელიძე კი მიიჩნევდა, რომ ვახტანგის გამოცემა არის არა უცვლელი გამოცემა რომელიც ძველი ხელნაწერისა, არამედ კრიტიკული გამოცემა. რედაქტორმა შემოკლა ტექსტი თავის შეხედულებისამებრ. ამის არგუმენტად მოჰყავს ერთი სტროფი, რომელიც ხელნაწერების უმრავლესობას ერთვის, მაგრამ ვახტანგის გამოცემაში არ არის: „პირველ თავი, დასაწყისი, ნათქვამია ის სპარსულად, უხმობთ ვეფხისტყაოსნობით, არას შეიქვს ხორცს არ სულად, საეროა, არ ახსენებს სამებასა ერთარსულად, არას გვარგებს საუკუნოს, რა დღე იქნას აღსასრულად.“

(ბოლო სტრიქონი ზოგ ხელნაწერში ასე იკითხება: თუ უყურა მონაზონმა, შეიქმნების გაპარსულად.) პავლე ინგოროყვა ფიქრობდა, რომ ეს სტროფი ვახტანგის რედაქციაში შემთხვევითაა გამორჩენილი, ხოლო კორნელი კეკელიძის რწმენით, ეს „სრული რედაქტორული შეგნებით არის ამოღებული, ვინაიდან ვახტანგს არ მიაჩნდა პოემა „საერო“ თხზულებად, რომელიც „სამებას არ ახსენებს ერთარსულად.“

ამ საკითხზე მეცნიერთა დავა 1913 წელს აღნიშნა. სარგის კაკაბაძემ ერთ-ერთ მოხსენებაში გამოთქვა ეჭვი, რომ ვახტანგის გამოცემის ტექსტი ხელოვნურად არის შემოკლებული. მკვლევართა ნაწილი, მათ შორის, პავლე ინგოროყვა, დავით კარიჭაშვილი და იუსტინე აბულაძე, ფიქრობდა, რომ 1712 წელს დაიბეჭდა ვახტანგ მეფისა და სწავლულ კაცთა კომისიის მიერ პოემის ყველაზე უფრო სანდოდ მიჩნეული ხელნაწერი. სარგის კაკაბაძის მოსაზრებას პირველი პავლე ინგოროყვა გამოეხმაურა. მას ღრმად სწამდა, რომ რუსთაველის შემოქმედებისადმი მონიშნება ვახტანგ მეფეს არ მისცემდა რედაქციული ჩარევის უფლებას. ჩვენს დრომდე მოღვაწეული დედანი დაჯილდოვებულია სწორედ ვახტანგისეულ გამოცემაში. ამდენად, პავლე ინგოროყვა აღნიშნულ გამოცემას ხელნაწერის მნიშვნელობას ანიჭებდა, ხოლო მკვლევართა მეორე ჯგუფი – აკაკი შანიძე, კორნელი კეკელიძე, ალექსანდრე ბარამიძე და სარგის ცაიშვილი – მას კრიტიკულად დადგენილ ტექსტად მიიჩნევდა. „ვახტანგი, ეს დიდად განათლებული პერსონა თავისი დროისა, ისეთი კაცი არ იყო, რომ მას ბრმად და მონურად გადმოესტამბა რომელიმე ხელნაწერი, მთელი მისი მრავალმხროვანი მუშაობა (ბიბლიო-

ლოგიის, ისტორიოგრაფიის, იურისპრუდენციის, მეცნიერულის და სიტყვა-კაზმულის მწერლობის დარგში) მატარებელია და მაჩვენებელი მისი კრიტიკული სულისკვეთებისა და რედაქტორული უნარისა. მის დროს უკვე აღძრული იყო კრიტიკული საკითხები ვეფხისტყაოსნის გარშემო“, – წერდა კორნელი კეკელიძე.

კორნელი კეკელიძე არ იზიარებდა რუსთაველის მანიქეველობის იდეასაც, რომელიც პავლე ინგოროყვას კონცეფციის ნაწილია. პავლე ინგოროყვა ფიქრობდა, რომ ჟამთააღმწერლის სიტყვები შოთა კუპრის შესახებ – „არაბათა ნიჭთა და ზნეთა სამამაცოთა მქონებელი შოთა კუპარი“ – აიხსნება იმით, რომ შოთა დევნას განიცდიდა კლერიკალური წრეებისგან თავისუფალი აზროვნების გამო.

ასევე უნადაგოდ მიიჩნევს კეკელიძე ინგოროყვას მოსაზრებას პოეტის ქვეყნიდან განდევნის შესახებ. პავლე ინგოროყვას ვარაუდით, შოთას 1196-1200 წლებში დაუნერია თხზულება „ქებანი“, რომელსაც იგი პროლოგში ახსენებს:

„თამარს ვაქებდეთ მეფისა სისხლისა ცრემლდათხელული, ვთქვენ ქებანი ვისში მე, არ ვად გამორჩეული“...

კორნელი კეკელიძე მიიჩნევს, რომ ეს სტროფი ყალბია, მოგვიანებითაა ჩამატებული პოემის ტექსტში. მისი აზრით „ვეფხისტყაოსნის“ ავტორს არ ჰქონია არავითარი ისეთი თხზულება, რომლის გულისთვის ის სამშობლოდან გაეძევებინოს ვისმე.

პავლე ინგოროყვას პასუხი, „რუსთაველიანაზე“ პროფესორ კეკელიძის წერილის გამო“, კიდევ ერთხელ ცხადყოფს მკვლევარის ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიების საოცარ უნარს, ანალიტიკოსის უდიდეს ნიჭს. ის ნაბიჯ-ნაბიჯ მიჰყვება ოპონენტის შენიშვნებს და ცდილობს მეტი სიცხადით დაასაბუთოს „რუსთაველიანას“ მთავარი თეზისები.

დასკვნის სახით შემიძლია ვთქვა, რომ პავლე ინგოროყვას რუსთაველოლოგიურ თხზულებათა მე-4 ტომი დიდი მნიშვნელობისაა, რადგან მასში თავმოყრილია უაღრესად საინტერესო მასალები. ქართული ლიტერატურის მკვლევართა შორის გამორჩეული მეცნიერების – კორნელი კეკელიძისა და პავლე ინგოროყვას – პოლემიკური წერილები დღეისათვის მრავალმხრივად საყურადღებოა. მათ უკვე არა მხოლოდ სამეცნიერო, არამედ ისტორიული მნიშვნელობაც აქვთ და ქართული ლიტერატურის კვლევის მეტად საინტერესო ეტაპს წარმოადგენენ.

ფეიქრობ, ინგოროყვას რუსთაველოლოგიურ თხზულებათა მე-4 ტომში წარმოდგენილ სამეცნიერო წერილებს უნდა იცნობდეს ყველა, ვინც დაინტერესებულია რუსთაველოლოგიით და, ზოგადად, ძველი ქართული ლიტერატურით, ჩვენი ერის ისტორიითა და კულტურით.

საუბრაბი ლიტერატურაზე

ფსალმუნი 41 – „მოძღვრება კოხარის ძეთა“ ქართულ კლასიკურ პოეზიაში

დავით გურამიშვილის „დავითიანის“ ერთ-ერთი თავი – „ჩრდეთის ქართველის ბატონისა“ ნათლად გამოხატავს 41-ე ფსალმუნის სულისკვეთებას.

სპარსეთის შაჰი შაჰ-თამაზი ცნობილი იყო თავისი უზნეობით, სისასტიკით. ვახტანგ VI-მ იმედის თვალი მიაპყრო „ჩრდილოეთს“, რუსეთის იმპერატორ პეტრე პირველს. საინტერესოა პეტრე I-ის მონერილობის შინაარსი: „ხელმწიფემ ვახტანგს მისწერა: მოდი, მივიწინე მამადო, იესოს ქრისტეს მიენდევ, ნუ მოგატყუებს მამადო (მამადო – მამამადი), გიჯობს, მე ზურგი მომყუდო, გულზედა გული მამადო, მერმე შენს მტერზედ მიმიძღვე, ვით თივას ცეცხლებრ მამადო“.

ერთმორწმუნე რუსეთისადმი დამოკიდებულება, რწმენა, იმედი უაღრესად მორწმუნე პოეტისათვის ნასაზრდოვებია 41-ე ფსალმუნის სტრიქონებით: „რას დაღვრემილხარ, სულო ჩემო, და რად დამკენესი? მიენდვ ღმერთს, რადგან კვლავ ვადიდებ მას მისი შევლისთვის. ღმერთო ჩემო, დაღვრემილია სული ჩემი; ამიტომ გიხსენიებ იორდანისა და ხერმონიდის მიწიდან, მიცყარის მთიდან...“

დავით გურამიშვილი ერთმორწმუნე რუსეთის იმპერატორს სახარებისული ენით ასაუბრებს მართლმადიდებელი ქვეყნის ხელმწიფესთან; ვახტანგ VI-ს მოუწოდებს, „იესოს ქრისტეს მიენდევ“, „ნუ მოგატყუებს“ მამამადიანო; იგივე აზრია 41-ე ფსალმუნში: „მიენდვ ღმერთს, რადგან კვლავ ვადიდებ მას მისი შევლისთვის“.

საყურადღებოა, როგორი განწყობით წარმოაჩენს დავით გურამიშვილი ვახტანგ მეფის სახეს პეტრე I-ის შეთავაზებაზე: „ვითარ ირემსა მამარალსა წყაროსა წყალი სწყუროდა, ეგრეთ მეფესა რუსეთის ხელმწიფის ნახვა სუროდა...“

41-ე ფსალმუნში ვკითხულობთ: „როგორც ირემი მიილტვის წყლის ნაკადულებისაკენ, ისე მიილტვის ჩემი სული შენსკენ, ღმერთო! ძლიერი და უკვდავი ღმერთის წყურვილი აქვს ჩემს სულს: როდის მოვალ და ვიხილავ სახეს ღმერთისას“.

დავით გურამიშვილისათვის, როგორც თანამედროვისათვის, ცხადია, მოახლოებული კატასტროფის რეალობა, ამიტომაც მეფის არჩევანს, „ყმათ რჩევას“ – „სხვაფრად“ უპირისპირებს... თუნდაც ფარულად ეახლოს მის „მხსნელს!“ მცირერიცხოვანი მხედრობით. მართლმადიდებელი მეფე ვახტანგი იუკადრისებს ქურდულად ეახლოს ჩრდილოელ ხელმწიფეს, ერთმორწმუნე პეტრე I-ს: „დავფარო ქრისტეს კვართი და ქნარი დავითის, შურდული, თან არ ვიახლო სპაჯარი, ჩაფრულებრ შეეკმნა ძუნღული“.

ღმერთს მინდობილი მეფე არ ითვალისწინებს მოსალოდნელ, გარდაუვალ საფრთხეებს: ნათლად ვლინდება 41-ე ფსალმუნის სულისკვეთებით შეთავაზებული ვახტანგ მეფის სულით ამაღლებული სახე: „მეუბნებოდნენ ყოველდღე: „სად არის ღმერთი შენი?“ რას დაღვრემილხარ, სულო ჩემო, და რად დამკენესი? მიენდვ ღმერთს, რადგან კვლავ ვადიდებ მას

– ჩემს დამხსნელსა და ჩემს ღმერთს“.

დავით გურამიშვილმა ის განსხვავებული აზრიც წარმოაჩინა, რომელიც მოსალოდნელ ტრაგედიას აცნობიერებდა და სახარებისული სულისკვეთებით კი არა, პრაგმატულობით გამოირჩეოდა:

„ტიროდენ, ამას იტყოდენ: ახლა არს ჩვენი დავსება. ვერ მოგვიხდების კარგადა ამდენი წყევტა, ტმანება. მესამე კიდევ მოიბა, ორი საბელი თავს ება.“

სამი ვეშაპი ერთს ლომსა ან ვითარ მოეთავსება?!“

დავით გურამიშვილი ჯოჯოხეთური რეალობის ალტერნატიულ აზრსაც წარმოაჩენს – ორ ვეშაპს: ოსმალეთსა და სპარსეთს, მესამე ვეშაპი – რუსეთი დაემატა... ორ საბელს, რომელიც ლომს – ქართლს თავს ება, მესამე საბელიც მოაბეს!... დღეს „უსაბელო“ საქართველოზე ვოცნებობთ, ჭეშმარიტად თავისუფალ საქართველოზე...“

41-ე ფსალმუნის სულისკვეთება თავისუფლების დაუოკებელ წყურვილად ექცა გალაკტიონს: „თავისუფლება სულს ისე მოსწყურდა, ვით დაჭრილ ირმების გუნდს წყარო ანკარა...“

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, დავით გურამიშვილი ვახტანგ VI-ის განწყობის გამოსახატავად 41-ე ფსალმუნს მიმართავს... გალაკტიონის სულსაც თავისუფლება ისე მოსწყურებია „ვით დაჭრილ ირმების გუნდს წყარო ანკარა...“ თავისუფლება გალაკტიონისთვის ღვთაებრივი საუნჯეა და არა მინიერი... რაც სულს სწყურია, ის უფლისმიერია! დღესაც აქტუალურია „მოდერნება კოხარის ძეთა“, ანუ 41-ე ფსალმუნი, „საქართველო უსაბელოდ“ უნდა დამკვიდრდეს იქ, სადაც უფრო მეტად დაცულია თავისუფლება, რადგან ჭეშმარიტი თავისუფლება დღემდე არ ღირსებია მზის ქვეშეთს!.. იქნებ იმიტომაც, რომ „თავისუფლებას მინა ველარ შობს, ცით მოვლენილი ღმერთის შვილია!“...“

შოთა რუსთველი თავის უკვდავ პოემაში უფლის უპირველეს ნებად წარმოაჩენს:

„მეც ვლახაკთა საჭურჭლე, ათავისუფლე მონები, შენ დაამდიდრე ყოველი ობოლი, არას მქონები: მიღვნიან, მომიგონებენ, დამლოცვენ, მოვეგონები“.

თავისუფლების ქომაგი ღვთისგან დალოცვილია, ხოლო ოქროს შოთა უწოდებს „კვერთხს ეშმაკთა ძირისას...“ რუსთველი სახარებისულ აზრს ეხმარება: „რამეთუ ძირი არს ყოველთა ბოროტთა ვერცხლისმოყვარეობა...“ სწორედაც რომ თავისუფლების საფასურად ნესტან-დარეჯანმა „შემოიხსნა მარგალიტი, შემოერგმა რაცა თვალი, მოიხანა გვირგვინიცა, გამჭვირვალი, ერთობ ლალი“. თავად თავისუფლებას ეწია, „ხადუმებს“ კი უსურვა „ღმერთსა თქვენსა მიავალეთ თქვენი ვალი!“ შედეგად „დარჩა მთვარე გველისაგან, გავსებული, ჩაუთქმელი“.

„უსაბელო“ საქართველოზე ოცნებობს ჭეშმარიტი თავისუფლებას მოწყურებული ქართველი ერი! დიდი ისტორიის მქონე ერს უნდა გვეყოს დღემდე ფუჭი სიზმრებით ძილი!..

ქართულად ხსნილად უხმოვად

გამოწვევად ქსეულ კანონს დღეს ისევ ბრძოლით შენარჩუნება სჭირდება

საქართველოს კონსტიტუციის 1-ლი თავის მე-6 მუხლი გვეუბნება: „საქართველოს სახელმწიფო ენა არის ქართული, ხოლო აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში აგრეთვე – აფხაზური“. თავს ავარიდებ მაღალფარდოვან, უკვე არაერთგზის გამოცდილულ-გაცვეთილ, მხოლოდ სიტყვების რახარუხად ქცეულ მსჯელობას ქართული ენის სიმდიდრის, სილამაზისა და სიძველის შესახებ. არც გულზე მუშტების ბრაგუნს დავიწყებ მავანთა დარად, რომელთათვისაც „ქართული მარტო ენაა“, მხოლოდ იმაზე ვისაუბრებ, მიუხედავად კონსტიტუციაში შავით თეთრზე ჩანერილი სიტყვებისა, რას ვაკეთებთ იმისათვის, რომ ეს სიტყვები რეალობად იქცეს?!

შევთანხმდით, რომ საქართველოს კონსტიტუცია თითოეული მოქალაქისათვის უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტია, მაგრამ უკვე გამოწვევად ქცეულ კანონს, რომ ქართული საქართველოს სახელმწიფო ენაა, დღეს ისევ ბრძოლით შენარჩუნება სჭირდება... არ ყოფილა ეს მხოლოდ საქართველოს პრობლემა, არაერთ ქვეყანაში უჭირდა სახელმწიფო ენას, მაგრამ საქმე მოგვარდა იქ, სადაც კანონმა იკანონა. ბევრი მაგალითის დასახელება შეიძლება: საბერძნეთის, ესპანეთის, იტალიის, შვეიცარიის, შვეიცარიის, მაგრამ რატომღაც ყველაზე მეტად მომხიბლა, წლების წინ, საფრანგეთის მამინდელი სენატის წამყვანი სპეციალისტის, ბენედიქტ რუჟეს წერილიდან ამოკითხულმა ფრანგული ენის დაცვის პოლიტიკის შესახებ. რა თქმა უნდა, ენობრივი პოლიტიკის ფრანგულ მაგალითებს სრულად ვერ განვიხილავ, მხოლოდ რამდენიმეს დავასახელებ: მაგალითად, საფრანგეთში ფრანგული ენის გამოყენება სავალდებულოა საქონლისა და სერვისის (მომსახურების) დასახელების, შეთავაზების, აღწერის, მოხმარების წესისა თუ გარანტიის პრობლებისათვის. იგივე შეეხება რეკლამასაც – იქნება ის წერილობითი, სალაპარაკო თუ აუდიო-ვიზუალური, რომელიც ამ საქონელსა თუ სერვისს ახლავს. გათვალისწინებულია აგრეთვე ისიც, რომ უცხოური ნარმოშობის პროდუქციის დასახელება ისევე უნდა იკითხებოდეს, ისმინებოდეს ან გაიგებოდეს ფრანგულად, როგორც უცხო ენაზე. ამ კანონის დამრღვევს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობაც ეკისრება. როგორ არ გაგახსენდეს ჩვენს დანებებუ-

ლებებზე, რეკლამის ყველა წესის დარღვევით, გაკრული წარწერები: ჯერ – დიდი ასოებით უცხო ენაზე, მერე – უკეთეს შემთხვევაში, სადაც მიყუჟული ქართული (წვრილი შრიფტით), უარეს შემთხვევაში – სულაც ქართული წარწერის გარეშე. მაღალი რეკლამის დასახელება, უკეთეს შემთხვევაში (თუ ამას უკეთესი ჰქვია!) – უცხო ენაზე, უარეს შემთხვევაში – გაქართულებული ბარბარიზმით! და კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი, ჩემთვის მეტად მომხიბლელი ასპექტი ფრანგული ენის დაცვის პოლიტიკისა – ზრუნვა მისი გამდიდრებისათვის: საფრანგეთში, სახელმწიფოს ინიციატივითა და ხელშეწყობით, მუშავდება და შემდგომ ინერგება ახალი ტერმინოლოგია, მაგრამ იგი არ ერევა ახალი გამოთქმებისა და ტერმინების შერჩევამდე (ეს დამოუკიდებელი, სპეციალისტებისაგან შემდგარი კომისიის პრეროგატივაა). კომისია მხედველობაში იღებს საფრანგეთის აკადემიის აზრსაც შემოთავაზებული ახალი ტერმინების შესახებ და საბოლოოდ, მხოლოდ საფრანგეთის აკადემიის მიერ მონიშნული ტერმინები ქვეყნდება ქვეყნის ოფიციალურ ვაზეთში. როგორ არ გაგახსენდეს (ოღონდ ამჯერად სიამაყით კი არა, გულისტკივილით) სწორედ პოლიტიკოსთა და მასმედიის წარმომადგენელთა მიერ დამკვიდრებული სიტყვები:

აპლიკანტი – კანდიდატი; აუთლაინი – მონახაზის ნაცვლად; ბექერაუნდი – ფონის, კონტექსტის; განათლების, ცოდნის; წარმომავლობის, ოჯახის ნაცვლად; ბორდი – საბჭოს, კომისიის ნაცვლად; გაიდლაინი – სახელმძღვანელო პრინციპის/მითითების ნაცვლად; დედლაინი – უკანასკნელი/ბოლო ვადის ნაცვლად; ელიმინაცია – აღმოფხვრის ნაცვლად (როგორც არ უნდა მოგვწონდეს ც პეპატივის ელიმინაციის/აღმოფხვრის სახელმწიფო პროგრამა!); ვიზიტორი – სტუმრის, მნახველის, ტურისტის ნაცვლად; ივენთი – ღონისძიების, შეკრების, თავყრილობის ნაცვლად; იმპლემენტაცია – განხორციელების, შესრულების ნაცვლად;

„შენ, ევროპა, გაგვინიე ძმობა, ნუ გაგვანევი ვით ობოლი მძივი!.. არ დასრულდა უსასრულო ბრძოლა, შემოგვაცვდა ჯავშანი და რვალი, დაჩეხილი საქართველო მოგვყავს!.. შეიფარე მარგალიტის თვალი!...“

სულიერი გადარჩენა ფიზიკური გადარჩენის უპირველესი პირობაა...

არსებითად, ჩვენი სტატია 41-ე ფსალმუნს, თავისუფლებას, როგორც უფლის წყალობას, დაუკავშირდა. ექსპრესიულობისა და ემოციური გამოხატულებისათვის ჩემს მოსწავლეებს მოკრძალებით შევთავაზე 41-ე ფსალმუნის ჩემეული პოეტური ვარიანტი...

მით უფრო, 150-ე ფსალმუნი ამგვარად გვეხმარება – „ყოველმა სულდგმულმა ადიდოს, უფალი. ადიდე უფალი!“ მოსწავლეებმა ეს შეთავაზება სიამოვნებით მიიღეს, დაისწავლეს და გაითავისეს.

ფსალმუნი 41 – „მოძღვრება კოხარის ძეთა“ როგორც ირემი მიილტვის წმინდა წყაროსკენ მწყურვალე, ასევე შენსკენ, უფალი, ესწრაფვის სული მხურვალე!.. მკითხავდნენ ყოველდღიურად ღმერთს

დავავიწყდით ნეტა რად?

დავავიწყდით ნეტა რად? დღისით და ღამით ცრემლები მიტომაც პურად მეტარა... თავისუფლების წყურვილი უფლის წყალობად მახლადვდეს, ვიდოდი ხალხის გროვამი, ვესწრაფვი უფლის სახლამდე!.. მიენდვ ღმერთსა შევლისთვის, როს კვენისი სული მამარალი, იორდანესა ვიხსენებ წყურვილით ყელგამომშრალი!.. ხერმონით, მიცყარის მთიდან უფსკრული

უფსკრულს გასძახის!..

თავისუფლება გვეწყურია, დღემდე არა ვიქმ საძრახისს!.. ცხოვრების ზღვაში შეჭრილსა ზვირთებმა გადამიარა, დღისით ვკვი უფლის წყალობას, გალობით ვკურნავ იარას! მტრებს უხარიათ, როცა ვარ სასომიხდელი, ეული, მლანძღავენ, თან დამციინან, – სად არის შენი რჩეული?! რად დამივიწყე, უფალი, ყველასგან მიტოვებული, რად მაძიულე ვიარო მტრისაგან შეჭრევეული!.. ეჰ, სულო, რატომ დამკენესი?! მწუხარემ ჩემს თავს ვუთხარი, მივენდოთ, არ მიგვატოვებს სამყაროს მხსნელი უფალი!..

თამარაზ ჯულაყიძე ქართული ენისა და ლიტერატურის უფროსი მასწავლებელი, საქართველოს მწერალთა კავშირის წევრი, ნიკო ლორთქიფანიძის პრემიის ლაურეატი

გამოყენებული ლიტერატურა: 1. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები, სტოკჰოლმი, 1992 წ. 2. შოთა რუსთველი, „ვეფხისტყაოსანი“, თბ. 2009 წ. 3. დავით გურამიშვილი, „დავითიანი“; 4. გალაკტიონ ტაბიძე, პოეზია.

ქართულად ხსნილად უხმოვად

გამოწვევად ქსეულ კანონს დღეს ისევ ბრძოლით შენარჩუნება სჭირდება

ინსპირაცია – შთაგონების ნაცვლად; ისტებლიშმენტი – მმართველი წრეების ნაცვლად; კოჰაბიტაცია – თანაცხოვრების ნაცვლად; პერფორმანსი – სპექტაკლის, წარმოდგენის, სანახაობის ნაცვლად; სენსიტიური – ფაქიზის, საფრთხილოს, სათუთის ნაცვლად; სფიჩი – სიტყვის, გამოსვლის ნაცვლად; ფოლოუერი – მიმდევრის ნაცვლად.

რა თქმა უნდა, ამ გულისტკივილის გამოხატვა იმას არ ნიშნავს, რომ არ ვიცოდეთ, ენა რომ ვითარდება და ახალი ტერმინოლოგია და ახალი ცნებებიც აუცილებლად უნდა დამკვიდრდეს, მაგრამ არა არსებულის უგულვებლყოფის ხარჯზე. არ უნდა შეგვეშალოს, კარგად უნდა გავაანალიზოთ ნასესხობა, უცხო სიტყვები და ბარბარიზმები.

ერისა და ენის მრავალსაუკუნოვანი ისტორია განაპირობებდა უამრავი ნასესხები სიტყვის დამკვიდრებას ჩვენს ენაში. ენა უცხო სიტყვასაც იღებს ან თავისი რესურსებით ქმნის ახალს, ახალი რეალების შესატყვისად, მაგრამ ამჯერად საჭიროების გარეშე შემოტანილ სიტყვებზე ვსაუბრობ, იმ სიტყვებზე, რომლებიც მოკრძალებით კი არ ცდილობენ ენაში თავის დამკვიდრებას, არამედ ნალევით ემუქრებიან უკვე არსებულ ქართულ სიტყვებს, რომლებსაც სწორედ კონსტიტუცია უნდა იცავდეს, რადგან სწორედ „ქვეყნის კანონთა კანონში წერია: „საქართველოს სახელმწიფო ენა არის ქართული!“

ლელია ხონელიძე სიბ ფოთის ილ. ჭავჭავაძის სახელობის №5 საჯარო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

გამოყენებული ლიტერატურა: • რუჟე ბენედიქტ, „ენობრივი პოლიტიკის ფრანგული მაგალითი“, ჟურნალი „ბურჯი ეროვნებისა“, 1,199; • საქართველოს კონსტიტუცია; • http://www.qwelly.com/group/es_sainteresoa/forum/topics/barbarizmebi

გამოფანა

ნივთები, რომლებიც საქართველოს ისტორიას გვიჩვენებენ

1937 წლის რეპრესიებიდან 80 წელი გავიდა. ამ თარიღთან დაკავშირებით ეროვნული არქივის საგამოფენო პავილიონში გამოფენა „რეპრესიები საქართველოში“ მიმდინარეობს. 1937 წლის რეპრესიებს გადარჩენილი თითოეული ექსპონატი საკუთარ ისტორიას გვიჩვენებს. მათი დიდი ნაწილი საზოგადოებას პირველად წარედგინა.

ექსპონატი საქართველოს იუსტიციის მინისტრის მოადგილემ მიხეილ სარჯველაძემ და ეროვნული არქივის გენერალურმა დირექტორმა თეონა იაშვილმა გახსნეს. ღონისძიებას სხვადასხვა სახელმწიფო და კერძო ორგანიზაციის წარმომადგენლები, სტუდენტები, მოსწავლეები და რეპრესირებული შთამომავლები დაესწრნენ.

გამოფენა ასახავს მიხეილ ჯავახიშვილის, გრიგოლ ლორთქიფანიძის, სანდრო ახმეტელის, ტიცან ტაბიძის, ოლია ოკუჯავას, ევგენი მიქელაძის, ქეთევან ორახელაშვილის, ნიკოლოზ მინიშვილის, დიმიტრი შვეარდნაძის, ვახტანგ კოტეტიშვილის, პაოლო იაშვილის, ამბროსი ხელაიას, შალვა ნუცუბიძის, კირა ანდრონიკაშვილის, ვაჟა-ფშაველას ვაჟის - ლევან რაზიკაშვილის, სერგი გორგაძის შვილის - დავით გორგაძის, გიორგი ლეონიძის ძმის - ლევან ლეონიძის, კალისტრატე ცინცაძის ქალიშვილის - ნინო ცინცაძე-ყარალაშვილის, პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობისა და დამფუძნებელი კრების წევრების - ისიდორე რამიშვილის, გრიგოლ გიორგაძის, ბენია ჩხიკვიშვილის, ქრისტინე შარაშიძის, ელისაბედ ნაკაშიძე-ბოლქვაძის, ანა სოლოღაშვილის, ელენერა ტერ-ფარსეგოვამახვილაძის, მინადრა ტოროშელიძე-ორჯონიკიძისა და სხვა მრავალი ქართველი საზოგადო მოღვაწის ტრაგიკულ ამბავს.

დამთავალიერებლისთვის გამორჩეულად საინტერესო იყო: ტიცან ტაბიძის უკანასკნელი ფოტოს ხილვა. საზოგადოებისთვის აქამდე ნაკლებად ცნობილ ფოტოზე პოეტი ალექსანდრე სიგუასა და მიხეილ თუმანიშვილთან ერთად არის გადაღებული. ტიცანის ჩიბუხი, საფერფლე და ფაქსიმილე; გალაკტიონ ტაბიძის ავტოგრაფი ლექსზე, რომელიც დახვრეტილ მეგობარს, მისი ლექსების პირველი კრებულის გამომცემელს, პეტრე გვარამიას (ტუტუკუს) მიუძღვნა და ასევე გალაკტიონ ტაბიძის ჩანახატი - „ტიციან ტაბიძე“ (1945); ვიქტორ გვარამიას (ეკონომისტის,

საქართველოს მინათმომქმედების კომისრის მოადგილე, 1899-1937) შვილის, 5 წლის, რუსიკო გვარამიას ნახატი, რომელიც ჩადებული იყო ვიქტორ გვარამიას საქმეში, როგორც მისი მავნებლობის მამბილებელი დაზარალებული საბუთი (ექსპონატი გამოფენისათვის ეროვნულ არქივს გვარამიების შთამომავალმა, მწერალმა კოტე ჯანდიერმა, გადასცა); ინჟინერ-მშენებლის, ილია ყრუაშვილის (ილია ყრუაშვილმა საავტომობილო გზები გაიყვანა რაჭის მიუვალ ადგილებში) საპატიო სიგელი და მის მიერვე გადასახლებიდან შვილისთვის გამოგზავნილი წერილები; ასევე გამოფენაზე წარმოდგენილია სანდრო ახმეტელის ჩიბუხი და დანა; ევგენი მიქელაძის პარტიტურა; ვახტანგ კოტეტიშვილის ელემენტარული მარმარილოს ქანდაკება; შალვა ნუცუბიძის მიერ გადასახლებიდან ჩამოტანილი ხის კოვზი და პატიმრების მიერ მისთვის დამზადებული შანდალი; ტუსალების მიერ ლიზიკო ქავთარაძისათვის ცოცხისგან გაკეთებული თოჯინა; ლევან ლეონიძის, ნინო ცინცაძე-ყარალაშვილის, დავით გორგაძის პირადი წერილები; ამონარიდი პოეტ ლადო ასათიანის დედის, რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის, ლიდა ცქიტინიშვილის ასათიანის გადასახლებიდან გამოგზავნილი წერილიდან: „მალისოს ღმერთმა ჩემს მინაზე დასაფლავება და ავცდე უზბეკისაგან მინაში შიშველ ჩავდებას. რატომ, რისთვის გაგვიმეტა ღმერთმა ასე მე და ჩემი შვილები?! არ მინდოდა ასეთი წერილის გამოგზავნა, მაგრამ მეტი ვეღარ შეძელი. გაკოცებთ ყველას ლიდა ასათიანი“. გარდაიცვალა გადასახლებაში - უზბეკეთში 1937 წელს; ივირონის ლეთისმშობლის ხატი, გამოგზავნილი ათონის მთიდან მღვდელ სიმონ მჭედლიძის ოჯახისთვის წარწერით: „ევგენების ხატი ესე მამა სვიმონ მჭედლიძის კურთხევითა...“ ხატს ეტყობა ნატყვიარები. ის დაუცხრილავთ მღვდელ სიმონ მჭედლიძის დაკვეთის დროს და სხვ.

გამოფენაზე წარმოდგენილია რამდენიმე ოფიციალური დოკუმენტი: ლავრენტი ბერიას მოხსენება საქ.კ.პ.(ბ) X ყრილობაზე 1937 წლის 15 მაისს და ყრილობის რეზოლუცია საანგარიშო მოხსენებების გამო. მოხსენებაში ხაზგასმით არის დაგმოხილი „ცისფერყანალები“, „აკადემიური“ ჯგუფის, „ლეფელთა“ ჯგუფის, „არიფონისა“ და სხვათა, ასევე ცალკეული მწერლებისა თუ საზოგადო მოღვაწეების შემოქმედებითი საქმიანობა. მოხსენებაში ვკითხულობთ: „ჩემ მიერ ჩამოთვლილმა მწერლებმა უნდა იცოდნენ, რომ მათი მემკვიდრეობა საქციელი, ის გარემოება, თუ რა სწრაფად გარდაიქმნებიან და დაჰგმობენ ისინი თავის წარსულ საქმეებს და კავშირებით ერთობას, განსაზღვრავს ჩვენი პარტიისა და საბჭოთა ხელისუფლების დამოკიდებულებას მათადამ“. 1937 წელი.

„სვანეთში ბანდების გამოსვლები ლიკვიდირებულ იქნას ყველაზე დაუნდობელი საშუალებებით“ - ამონაწერი საქართველოს კომუნისტური პარტიის პლენუმის, პოლიტბიუროს, ორგბიუროს სხდომის ოქმიდან № 23, გრიფი „სრულიად საიდუმლო“ - 1924 წელი, 16 მარტი.

კომისიის თათბირის ოქმი შორაპანში მაზრის თავად-აზნაურთა საკუთარი მამულებიდან გასახლების შესახებ, მომხსენებელი: ლავრენტი ბერია. დაადგინეს: როგორც სოციალურად მავნებელი ელემენტები საქართველოდან უნდა გასახლდეს 17 ადამიანი, უშუალოდ შორაპანის მაზრიდან - 38, დარჩეს საკუთარ საცხოვრებელ ადგილებში 63 (მინის კოდექსის გათვალისწინებით). 1928 წელი, 16 ოქტომბერი.

თავად-აზნაურთა იძულებით გადასახლებები აფხაზეთიდან - აფხაზეთის ც/ალმასკომის პრეზიდიუმის მუშათა, ნი-თელარმიელთა დეპუტატების სხდომის ოქმი №3. დაადგინეს: მიესაჯა პატიმრობა და იძულებითი გადასახლება 18 ადამიანს, ნებაყოფლობითი გადასახლება დაპატიმრების გარეშე - 6 ადამიანს. 1929 წელი, 18 აპრილი.

ელისაბედ (ლიზიკო) ქავთარაძე (1905-1988) - იტალიკვეშა მარქსისტული ორგანიზაციის წევრი; 1928 წელს სოხუმში პირველად დააკავეს; მეტეხის ციხეში სწორედ იმ საკანში მოხვდა, რომელიც მეფის რუსეთის დროს ცნობილი სოციალ-ფედერალისტი, ქიხოსრო ქავთარაძე, იხდიდა სასჯელს. შემდეგ გადასახლეს ტომსკის რაიონის სოფელ კოლაპაშოვოში, სადაც 1936 წლამდე იყო. 1936 წელს კიდევ ერთხელ დააკავეს და „ალფორში“ (აკმოლინსკის „ხალხის მოღალატეთა“ ცოლების ბანაკი) გადასახლეს. 1956 წელს ჩამოვიდა თბილისში. სულ გადასახლებებში 28 წელი გაატარა. ამონაწერი გადასახლებაში მყოფი ლიზიკო ქავთარაძის სასჯელის შემსუბუქებასთან დაკავშირებით: „საქმის გადახედვა მისი გათავისუფლების შრომაში არ შეიძლება, ვინაიდან მან გამოძიების პროცესში განაცხადა, რომ ის რჩება საბჭოთა ხელისუფლების იდეურ მტრად და რომ გათავისუფლების შემთხვევაშიც ის ვერ იძლევა გარანტიას, უარი თქვას არაღვალაური სამუშაოს წარმოებაზე“.

ევგენი მიქელაძე (1903-1937) - ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე; 1931-1937 წლებში თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის დირიჟორი, 1937 წელს - სამხატვრო ხელმძღვანელი; 1933-37 წლებში ხელმძღვანელობდა თავის მიერვე დაარსებულ საქართველოს სიმფონიურ ორკესტრს; 1937 წელს ევგენი მიქელაძე დააპატიმრეს. დაკითხვისას ჯერ მხედველობა დაუკარგეს, შემდეგ - სმენა. ამავე წელს დახვრიტეს.

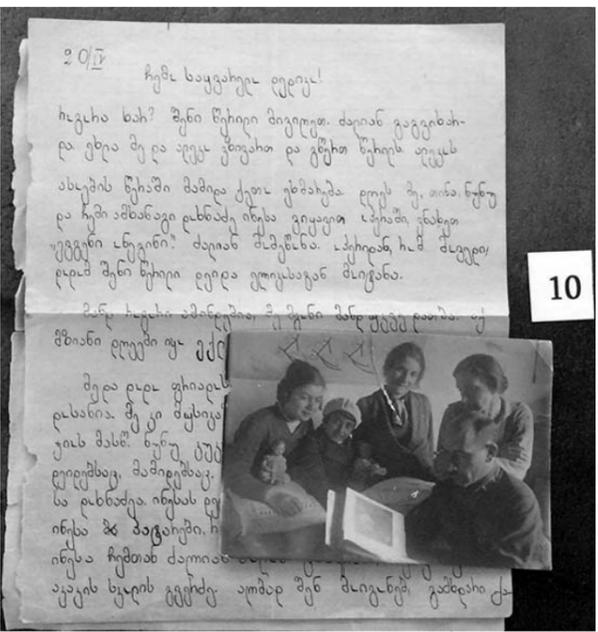
ქეთევან ორახელაშვილი - ევგენი მიქელაძის მეუღლე, მამია ორახელაშვილის ქალიშვილი, 1937 წელს 5 წლით გადასახლეს. ნაწყვეტი ქეთევან ორახელაშვილის მოგონებებიდან ევგენი მიქელაძის შესახებ: „გამოვედით თეატრიდან. იმ ღამეს იმელოს შენობას ხარაჩოებს ხსნიდნენ. „ნამოდი, ვნახოთ რა იმელი“. „არა, ხვალ“ - მიპასუხა. მე ვუთხარი: „თუ გვაქვს ეს ხვალ?“. აი, ეს სიტყვები ვიქვი უცნაურად, მართლაც, არ გვქონდა ის ხვალ და კიდევ კარგი, რომ მოვასწარი მისი ნახვა. სახლში არ დაბრუნებულა. რომ გავახილეთ თვალები, სამი კაცი იყო ჩემს ოთახში და მკითხეს, სად არისო. ვუთხარი: თეატრშია-მეთქი, არ უნდა მეთქვა, მაგრამ დავიბენი. რომ არ მეთქვა, შეიძლება მოასწრებდა სახლში მოხვლას. ეს სამუდამოდ დარჩა“.

ტიციან (ტიტე) ტაბიძე (1895-1937) - პოეტი, მწერალი, „ცისფერყანალები“ ლიტერატურული ჯგუფის, ამავე სახელწოდების ჟურნალის ერთ-ერთი დამფუძნებელი. „1937 წელს ტიცან ტაბიძე პუშკინის საიუბილეო კომიტეტის პასუხისმგებელი მდივანი იყო, თავმჯდომარე - ფილიპე მახარაძე. მაგრამ ის არ ერეოდა საიუბილეო კომიტეტის მუშაობაში და ძირითადად ტიცანის უხდებოდა ყოველგვარი საკითხის მოგვარება, რომელიც კი პოეტის იუბილესთან იყო დაკავშირებული. პუშკინის საიუბილეო კომიტეტში მეც ვმუშაობდი. ერთხელ პოეტი საქართველოს მუზეუმში შემოვიდა, სადაც პუშკინის საიუბილეო გამოფენას ვანყობდით. საშა, - მითხრა ტიცანმა, - ერთი ფოტოგრაფს და მიხეილ თუმანიშვილს დაუძახე (კომიტეტში მუშაობდა), მოვიდეს და ერთად სურათი გადავიღოთ. ეს იყო ტიცანის უკანასკნელი სურათი და უკანასკნელი მოხვლა საიუბილეო კომიტეტში. 1/IV-1975 წელი ალექსანდრე სიგუა“. ამონარიდი საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის სხდომის ოქმიდან №8: „არც თავის წერილობით განცხადებაში და არც პრეზიდიუმის ამ სხდომაზე წარმოთქმულ სიტყვაში ტ. ტაბიძემ არ ისურვა ეთქვა სიმართლე და ბოლომდე განგარძო თვალთმაქცობა. ამ სხდომაზედაც ტ. ტაბიძე შეეცადა საქმე იხე წარმოედგინა, თითქოს გულუბრყვილობის გამო არ იცოდა, თუ რა საზიზარ მოღალატეობას ჩადიდონდნ მისი ამხანაგები, თითქოს თვით იგი ამ პირებისგან მუდამ „დაჩაგრული და დევნილი“ იყო. დაადგინეს: ვინაიდან ყოველგვარ ეჭვს გარეშე ტ. ტაბიძის ახლო კავშირი ხალხის მტრებთან, ვინაიდან მას არაერთხელ მიეცა საშუალება ელიარებია თავისი დანაშაული, მაგრამ მან ეს არ ისურვა, ტიცან ტაბიძე გაირიცხოს საბჭოთა მწერლობის კავშირის რიგებიდან“ - 1937 წელი, 8 ოქტომბერი. 1937 წლის 15 დეკემბერს კი ტიცან ტაბიძე დახვრიტეს.

შალვა ნუცუბიძე (1888-1969) - „ვეფხისტყაოსნის“ რუსულ ენაზე მთარგმნელი. შალვა ნუცუბიძემ თარგმანზე მუშაობა 1937 წელს დაიწყო. მალევე დააპატიმრეს და მოსკოვში „ლუბიანკის“ ციხეში ჩასვეს. დაპატიმრებულს საკანში თარგმნის გაგრძელების შესაძლებლობა მისცეს. თარგმანის არაოფიციალური რედაქტორი თავად იოსებ სტალინი იყო. 1939 წელს თარგმანს დასრულდა და ნიგნის სასიგნალო ეგზემპლარი 1940 წელს დაიბეჭდა კიდევ. თუმცა, იოსებ სტალინმა „ვეფხისტყაოსნის“ ეს გამოცემა დაიწუნა. ნიგნის ჩასწორებების გათვალისწინებით 1941 წელს ხელახლა გამოსცეს.

მიხეილ ჯავახიშვილი - 1922-24 წლებში მიხეილ ჯავახიშვილი შედიოდა საქართველოს დამოუკიდებლობის კომიტეტში, აქტიურად მონაწილეობდა 1924 წლის აჯანყების მომზადებაში. 1937 წელს, ქართველების გარკვეულ ნაწილთან ერთად (მათ შორის იყვნენ დიმიტრი შვეარდნაძე და სანდრო ახმეტელი), წინ აღუდგა ლავრენტი ბერიას გადაწყვეტილებას მეტეხის ტაძრის

გამოვანა

დანგრევისა და მის ადგილას შოთა რუსთაველის ძეგლის აღმართვის შესახებ. 1937 წელს მიხეილ ჯავახიშვილი დაიჭირეს, ლავრენტი ბერიას თანდასწრებით აწამეს და იმავე წელს დახვრიტეს. „მიხეილ ჯავახიშვილი, როგორც ხალხის მტერი, ჯაშუში და დივერსანტი გარიცხულ იქნას მწერალთა კავშირიდან და ფიზიკურად განადგურებული“ (ამონარიდი საქართველოს მწერალთა კავშირის სხდომის ოქმიდან. 1937 წელი, 17 აგვისტო).

სანდრო ახმეტელი (1886-1937) - რეჟისორი, თანამედროვე ქართული თეატრის ერთ-ერთი დამფუძნებელი. სანდრო ახმეტელის დევნა ლავრენტი ბერიას უშუალო ხელმძღვანელობით, ათი წელი გრძელდებოდა. განსაკუთრებით დაიძაბა სიტუაცია 1930 წელს, მოსკოვში წარმოდგენილი „ლამარას“ შემდეგ. პიესა საოცრად პოპულარული აღმოჩნდა, მის ერთ-ერთ წარმოდგენას თავად სტალინი დაესწრო. მოგვიანებით „ხალხის მტერი“ პიესის რეპერტუარიდან ამოღების მოთხოვნა სანდრო ახმეტელმა არ შეასრულა; არც მაშინ დაემორჩილა, როდესაც მასთან კონფლიქტში მყოფი აკაკი ხორავასა და აკაკი ვასაძის საკუთარ ადგილებზე დაბრუნება მოითხოვა ლავრენტი ბერიამ. დაპატიმრებისას, 1936 წელს, სანდრო ახმეტელი მოსკოვის „მწვანე თეატრში“ მუშაობდა. 1937 წელს სანდრო ახმეტელი დახვრიტეს; რეპრესიები შეეხო მის სამივე ძმას: დავით ახმეტელი დახვრიტეს, სანდრო

რო ახმეტელის დაპატიმრების შემდეგ გულის შეტევით გარდაიცვალა ილია ახმეტელი, ხოლო 1942 წელს დააპატიმრეს და გადაასახლეს გიორგი ახმეტელი. სანდრო ახმეტელის მეუღლე, - თამარ წულუკიძე-ახმეტელი, 10 წლით გადაასახლეს.

ლევან რაზიკაშვილი (1887-1923) - სამხედრო ოფიცერი, სწავლობდა თბილისის კეთილშობილთა გიმნაზიაში, სადაც მისი კლასელი ქაქუცა წოლოყაშვილი იყო. 1917 წელს ლევან რაზიკაშვილი განეწვიანდა საქართველოს სოციალ-ფედერალისტურ პარტიაში. შემდგომში მსახურობდა ფშავის მილიციის უფროსად. საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ თანაუგრძობდა ხევსურეთში მოქმედ პარტიზანებს, რის გამოც 1922 წელს დააპატიმრეს. ქართველი მწერლების შუამდგომლობა უშედეგო აღმოჩნდა და 1923 წელს ლევან რაზიკაშვილი სიკვდილით დასაჯეს. გადმოცემის თანახმად, სერგო ორჯონიკიძესთან შუამდგომლობით მივიდნენ კონსტანტინე მაყაშვილი, პაოლო იაშვილი, ალექსანდრე აბაშელი, შალვა დადიანი და პავლე ინგოროსა. სერგო ორჯონიკიძეს უარი უთქვამს შეწყალებაზე და განუცხადებია: „ვაჟას შვილი კი არა, თავად ვაჟა რომ იყოს ცოცხალი, იმასაც დაეხვრეტდიო“.

ვლადიმერ ჯიქია (1893-1937) - 1913 წლიდან რსდმპ-ის წევრი, პირველი საბჭოთა სამხედრო ჟურნალის „კრასნი კომანდი-

რის“ რედაქტორი, საქართველოს სამხედრო-საზღვაო საქმეთა კომისარი, პეტროგრადის ოლქის სამხედრო სასწავლებლის კომისარი. საქართველოში ჩამოსვლის შემდეგ აქტიურ მოღვაწეობას ეწეოდა ჰიდროენერგეტიკის დარგში; ააშენა რიონჰესი; მის სახელთან რამდენიმე განხორციელებული ისტორიის დაკავშირებული იყვნენ შეკრებილი: სანდრო ახმეტელი, ტიციან ტაბიძე, პაოლო იაშვილი, კონსტანტინე გამსახურდია, გიორგი (ზოზო) ნანიშვილი და გიორგი ელიავა. აივანზე გასულ სტუმრებს მოპირდაპირე სახლის აივანზე გამოსულ ბერიასთან უსიამოვნო შელაპარაკება მოუვიდათ. მოგვიანებით ვლადიმერ ჯიქიას სახლში მყოფი ყველა მამაკაცი (კონსტანტინე გამსახურდიას გარდა) დახვრიტეს, ხოლო ვლადიმერ ჯიქიას მეუღლე თინათინ სვანიძე გადაასახლეს. თინათინ სვანიძე არის ადრესატი კონსტანტინე გამსახურდიას ცნობილი ლექსისა „ზღვისფერი გაქვს თვალები და თავად გეცხარ ზღვას“.

პატრიარქი ამბროსი (ხელაია) (1861-1927), სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი და მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსი 1921-1927 წლებში. საქართველოს ავტოკეფალიის აღდგენისთვის მებრძოლი; მეცნიერი. 1922 წელს მან ცნობილი მიმართვა გაუგზავნა გენუის მსოფლიო სამშვიდობო კონფერენციას, რის გამოც 1922-24 წლებში დაპატიმრებული იყო. 1995 წელს საქართველოს ეკლესიამ პატრიარქი ამბროსი წმინდანად შერაცხა, ხოლო 2013 წელს მიენიჭა საქართველოს ეროვნული გმირის წოდება.

გამოფენა „რეპრესიები საქართველოში“ 30 ნოემბრამდე გასტანს.

მომზადდა მამა ყიფინაძე

ახალი აგვაბი

ამერიკული საჩუქარი ეროვნულ ბიბლიოთეკას

მამა ყიფინაძე

17 ნოემბერს, საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკას, საქართველოში ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩი, ბატონი იან კელი და საელჩოს სხვა წარმომადგენლები ეწვივნენ. აღსანიშნავია, რომ ამერიკის საელჩომ პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკას საჩუქრად 1000-ზე მეტი წიგნი გადასცა - 56 ყუთი ახალი და ძვირად ღირებული წიგნები, სხვადასხვა გამოცემები და ენის შესასწავლი სამაგიდე თამაშები. 87000 აშშ დოლარის ღირებულების მხატვრული ლიტერატურა, ეროვნული ბიბლიოთეკის ანგლო-ამერიკულ სამკითხველო დარბაზში განთავსდა. ამავე დროს, საგანმანათლებლო პროექტის „ეკვილიბრიუმი“ ფარგლებში, სოფლის ბიბლიოთეკებისთვისაა განკუთვნილი. გადმოცემული ლიტერატურა გამოირჩევა ჟანრული მრავალფეროვნებითა და სიმდიდრით. იგი მოიცავს, როგორც სხვადასხვა სახის ძვირად ღირებულ ენციკლოპედიებს (მათ შორის, ადამიანის უფლებების ისტორიის ენციკლოპედია, პოლიტიკის, მედიისა და პოპულარული კულტურის ენციკლოპედია) ასევე თანამედროვე ამერიკული პოეზიის სრულ კრებულსა და ფილმებს ამერიკის ისტორიის, ხელოვნებისა და მსოფლიო კულტურის შესახებ, სახელმძღვანელოებს ენის შემსწავლელთა და მასწავლებელთათვის, სხვადასხვა თამაშებს და მრავალ სხვა საინტერესო ლიტერატურას.

აღსანიშნავია, რომ ეს უკვე მეორე საჩუქარია, რომელიც ამერიკის საელჩომ ეროვნულ ბიბლიოთეკას გადასცა. 2014 წელს ანგლო-ამერიკული დარბაზის წიგნად ფონდს შეემატა პულიცერის პრემიის ლაურეატთა კოლექცია, 100 ცნობილი ავტორის წიგნი.

ანგლო-ამერიკული სამკითხველო დარბაზი, სარემონტო სამუშაოების შემდეგ, მკითხველებს ისევ სრული დატვირთვით მიიღებს და ახალი გამოცემების გაცნობის საშუალებას

მისცემს. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა მადლობას უხდის ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოს, საზოგადოებრივ საქმეთა განყოფილებას აქტიური თანამშრომლობისთვის.

გიორგი კეკელიძე, საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის დირექტორი: „სასიხარულოა, რომ ეროვნულ ბიბლიოთეკას ამერიკის საელჩოსგან გადმოცა 1000-ზე მეტი ძვირფასი წიგნი. მნიშვნელოვანია, რომ წიგნების ნაწილი დარჩება ეროვნულ ბიბლიოთეკაში, თუმცა უმეტესი ნაწილი გადაიხაზილდება სოფლის ბიბლიოთეკებში, საგანმანათლებლო მოძრაობა „ეკვილიბრიუმის“ ფარგლებში. ჩვენ, საელჩოსთან ერთად, შევარჩევთ სოფლის ბიბლიოთეკებს, ეს შეიძლება იყოს ოკუპაციის გამოყოფა ხაზთან მდებარე სოფლები, ასევე ეთნიკურად არაქართული მოსახლეობით დასახლებული და მალაღმთიანი სოფლები, რომელთაც განსაკუთრებით სჭირდებათ ასეთი წიგნები. აღსანიშნავია, რომ გარდა წიგნებისა ჩვენ საჩუქრად გადმოგვცა სათამაშოები, რაც ხელს უწყობს ბავშვებში ინგლისური ენის დაუფლებას. რა თქმა უნდა, ამ სათამაშოებსაც გადავუწვანებთ სოფლის ბიბლიოთეკებს. დიდი მადლობა ამერიკის სახელმწიფოს, საქართველოში ამერიკის საელჩოს, იმ დიდი საჩუქრისთვის, რომელიც საქართველოს ბიბლიოთეკებისთვის გაიღო.“

იან კელი, აშშ-ს ელჩი საქართველოში: „მოხარული ვარ, რომ მოგვეცა საშუალება ეროვნული ბიბლიოთეკისთვის საჩუქრად წიგნები გადაგვეცა. მადლიერები ვართ, რომ მათ მიიღეს ჩვენი საჩუქარი და ანგლო-ამერიკულ სამკითხველო დარბაზში განათავსეს კიდევ. ვფიქრობ, რომ აუცილებელია კოლექცია რეგულარულად განახლდეს და ამ მხრივ, ჩვენი საჩუქრითაც შევუწყვეთ ხელი. გარდა წიგნებისა, აქ არის სამაგიდე თამაშები, რომელიც ახალგაზრდებს ინგლისური ენის შესწავლაში დაეხმარება, მათ ექნებათ საშუალება გაეცნონ უცხოურ ლიტერატურას, ნაიკითხონ ამერიკული წიგნები, შეიტყონ უფრო მეტი ჩვენი ქვეყნის შესახებ და შეისწავლონ ინგლისური ენა. მოხარული ვარ, რომ წიგნების გარკვეული ნაწილი რეგიონებში, სოფლის ბიბლიოთეკებში გადაიხაზილდება. რა თქმა უნდა, ჩვენ ხელი უნდა შევუწყვეთ კითხვის განვითარებას და ასევე, ორმხრივ ურთიერთობას, ორ ქვეყანას შორის.“

მაია სიმონიშვილი, ეროვნული ბიბლიოთეკის მთავარი სპეციალისტი, ანგლო-ამერიკული სამკითხველო დარბაზის კურატორი: „ძალიან დიდი მადლობა ამერიკის საელჩოს და ბატონ იან კელის ასეთი გულუხვი საჩუქრისთვის. ეს მართლაც მნიშვნელოვანი შენაძენია ჩვენი მკითხველებისთვის. მოგეხსენებათ, დიდი პერიოდის განმავლობაში, აქტუალური, თანამედროვე და მნიშვნელოვანი ლიტერატურა ფართო მკითხველებისთვის ნაკლებად ხელმისაწვდომი იყო. სულ ორიოდე თვის წინ, დაგვიკავშირდა ქალბატონი ნანა შულაძე, საელჩოს საინფორმაციო სამსახურის წარმომადგენელი და გვაცნობა, რომ ასეთი დიდი საჩუქარი მზადდებოდა.“

56 ყუთში, რომლებიც ამ პროექტით მივიღეთ, ყველა წიგნი მნიშვნელოვანია და სხვადასხვა გემოვნებისა, თუ ინტერესების მკითხველებისთვის არის განკუთვნილი. ეს დაეხმარება სხვადასხვა პროფესიის ადამიანებს, სტუდენტებს, ჩვენს მკითხველებს.

როგორც იცით, ეს წიგნები ჩვენი კოლეგის, გულიკო გორდეღაძის ხელშეწყობით, პროექტ „ეკვილიბრიუმის“ ფარგლებში, რეგიონებშიც ვავრცელებდით, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ამერიკის შეერთებული შტატების კულტურისა და ისტორიის შესახებ რეალური ინფორმაციის გავრცელებას, ჭირის ნამდვილი ამბებით ჩანაცვლებას და მოსახლეობაში ახალი პროფესიებისადმი ინტერესის გაღვივებას. აღსანიშნავია, რომ კოლექცია აერთიანებს როგორც საგნობრივ წიგნებს, ისე ენის სასწავლო ლიტერატურასა და სასწავლო თამაშებს, რაც სკოლის მოსწავლეებსაც დაეხმარებათ.

ძალიან სასიხარულოა, რომ საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკისა და ამერიკის საელჩოს თანამშრომლობა ჩვენს მკითხველებზეც პოზიტიურად აისახება.“

სასკოლო აქტივობა

ოქროს შემოდგომა

ხოჯორნი მარნეულის მუნიციპალიტეტის სოფელია და 45 კილომეტრითაა დაშორებული ცენტრს. აქედან ორ ნაბიჯზე სომხეთია. მოსახლეობის უმრავლესობას სომეხი ეროვნების მაცხოვრებლები წარმოადგენენ, დანარჩენს - აზერბაიჯანელები. საჯარო სკოლა ც სომხურ-აზერბაიჯანულია. სკოლის დირექტორი, 2011 წლიდან, რიმა გარიბაინია. დღეს სკოლაში 79 მოსწავლე და 23 პედაგოგია. ორი ეროვნების წარმომადგენლები მეგობრულად თანამშრომლობენ და თანაცხოვრობენ.

ხოჯორნის საჯარო სკოლაში, უკვე წლებია, ნოემბრის თვეში საშემოდგომო ღონისძიება „ოქროს შემოდგომა“ იმართება. სკოლამ ტრადიციას არც წელს უღალატა და 16 ნოემბერს შემოდგომის ნობათით და შესაბამისი რეპერტუარით წარმოგვიდგინეს „ოქროს შემოდგომა“.

დარბაზი შემოდგომის ფოთლებით და ლამაზად გაფორმებული ნახატებით იყო მორთული. ღონისძიებაში I-VI კლასების მოსწავლეები მონაწილეობდნენ. მათ რეპერტუარი სომხურ და ქართულ ენებზე წარმოადგინეს (I-II კლასების ხელმძღვანელი - ემა პეტროსიანი; III კლასის - არმინე ხაჩატურიანი; IV კლასის - ელზა ბადალიანი; V კლასის - ასტრიკ აპოიანი; VI კლასის - ანაიტ ვერმიშაიანი). მოსწავლეებმა რეპერტუარი როგორც სომხურ, ისე ქართულ ენაზეც წარმოადგინეს (ქართული ენის პედაგოგები: ნარინა ასატრიანი და ანაიტ ვერმიშაიანი).

8 დეკემბერს მეთერთმეტე კლასელები მიწვეული არიან საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში, საქართველოს სახელმწიფო ენის მასწავლებელთა ასოციაციის მიერ გამოცხადებული ბუკლეტების კონკურსის „ეს საქართველოა“ დაჯილდოების ცერემონიაზე. თუ რომელ საპრიზო ადგილს დავიკავებთ, ეს იმ დღეს გახდება ცნობილი.

ლალი მარბიანი
ხოჯორნის საჯარო სკოლის ქართული,
როგორც მეორე ენა, კონსულტანტ-მასწავლებელი

ილია მართალი - 180

№219 საჯარო სკოლის მოსწავლეებმა (დირექტორი - შალვა ხუციშვილი), მიმდინარე წლის 8 ნოემბერს, ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის, მარინე პეტრიასვილის დახმარებით, აღნიშნეს ილია ჭავჭავაძის იუბილე „ილია მართალი - 180“.

მოსწავლეებმა - დანტე ომანიძემ, გიორგი ჭინჭარაულმა - საღამო გახსნეს სიმღერით „ჩემო კარგო ქვეყანა“. მათ მონტაჟით გადმოგვცეს პოეტის ცხოვრებისა და შემოქმედების თითოეული დეტალი. მაყურებელი დიდი გულისყურით უს-

მენდა ილიას ღვაწლისა და დამსახურების ამსახველ სიუჟეტებს, რომელიც წარმოადგინეს მოსწავლეებმა: თათია კორტი, ანი ნამალაიძე, ჯუნა გიორგაძე, მარი აზრუმელაშვილი, ნინო ძელური, ლელა ბოხაშვილი, ანა ცხადაია, ლიზი მსხილაძე, რევაზ ოთარაშვილი, მარი ვარდიშვილი, ელენე აფციაური, ელენე მახარაშვილი. მათ მაყურებელს შეახსენეს, რომ ილია მე-19 საუკუნის უდიდესი კლასიკოსია, რომელმაც უმაღლეს საფეხურზე აიყვანა მაშინდელი ქართული მწერლობა, გაამდიდრა და დახვეწა სალიტერატურო ენა. ილია

მთელი ცხოვრება გმირის ძიებაში იყო: „მაგრამ ქართველნო, სად არის გმირი, რომელსაც ვეძებ, რომლისთვის ვსტირი?“. დიდმა ერისკაცმა სიცოცხლეშივე შეუნდო მკვლელებს და კიდევ ერთხელ დამტკიცა თავისი სულგრძელობა, „რომ მტერთათვისაც, რომელთა თუნდა გულს ლახვარი მკრან, გთხოვდე შეუნდე, არ იციან ღმერთო, რას იქმან“. დიას, ასეთ გმირებს ზრდიდა საქართველო!

ღონისძიების მონაწილეებმა სცენაზე გააცოცხლეს ილიას პერსონაჟები: ოთარაანთ ქვრივი - მარიამ აზრუმელაშვილი, გიორგი - რევაზ ოთარაშვილი, ლუარსაბი - გიორგი ჭინჭარაული, დარეჯანი - ანა ცხადაია, ქართველი დედა - ელენე მახარაშვილი, შვილი - ლაშა გოგრიჭიანი. მათ საუცხოოდ განასახიერეს ლიტერატურული გმირები, რისთვისაც დარბაზმა აპლოდისმენტებით დააჯილდოვა. სლაიდშოუს გამოყენებით, ერთმანეთს ენაცვლებოდა ილიას ცხოვრების ამსახველი ფოტოები. ნაჩვენები იქნა სამწუთიანი კადრი, კოტე თოლორდავას მონაწილეობით, ფილმიდან „ილიას მკვლელობა“, რომლის დასრულებისთანავე, შავ სამოსში ჩაცმულმა მოსწავლეებმა, ანთებული სანთლებით ხელში, ილიას მკვლელობის დეტალებზე ისაუბრეს, შეაჩვენეს ის ქართველები, რომელთაც უღალატეს არა მარტო ილიას, არამედ მთელ საქართველოს. რომ არა ეს ვერაგული ქმედება, რომელსაც საუკუნის მკვლელობა ეწოდა, ვინ იცის, რამდენი სასიკეთო საქმის დასრულება შეეძლო დიდ მამულიშვილს.

საღამო დასრულდა ოპტიმისტური ფრაზებით: „და ილიაც არ მომკვდარა, მამულისთვის რჩება ლამპრად!“

№219 საჯარო სკოლის
ქართული ენისა და ლიტერატურის კათედრა

სპორტი

მინი-ფეხბურთის ტურნირი თსსუ-ში

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის სპორტისა და ხელოვნების ცენტრის დირექტორის, ზაურ ფხალაძის და ამავე ცენტრის თანამშრომლის, უნივერსიტეტის საფეხბურთო ნაკრების მწვრთნელის, ტურნირის მთავარი მსაჯის, საქართველოს სპორტის დამსახურებული მოღვაწის, ვახტანგ ბაქანიძის ორგანიზებით, ასევე, სტუდენტური თვითმმართველობის აქტიური ჩართულობით, სამედიცინო უნივერსიტეტში არაერთი სპორტული ტურნირი იმართება.

დიდი იყო სტუდენტთა ინტერესი მინი-საფეხბურთო ტურნირისადმი, რომელიც დიდი ქართველი ფეხბურთელების, თბილისის „დინამოს“ გუნდის კაპიტნის - შოთა იამანიძის, თავდამსხმელების - მიხეილ მესხისა და სლავა მეტრეველის ხსოვნას მიეძღვნა. ტურნირი 9-24 ოქტომბრის ჩათვლით ჩატარდა. გამარჯვებული გუნდი გახდა „ინტერნაციონალი“, რომელმაც ფინალში გუნდი „ლომთა-ლომი“ დაამარცხა, ანგარიშით 5:2, მესამე ადგილზე ფარმაციის გუნდი გავიდა. დასახელდნენ ნიჭიერი ფეხბურთელები სხვადასხვა ნომინაციაში: მეკარე - შოთა სართანია, მცველი - გიორგი ვალიშვილი, ტურნირის საუკეთესო ფეხბურთელი - სოსო გიომილი, გოლიადორი - გიორგი პაიჭაძე (11 ბურთი). ფინალს დაესწრო და გამარჯვებულ გუნდს თასი გადასცა შოთა იამანიძის შვილიშვილმა, შოთა იამანიძემ, რომელიც მეუღლესთან ერთად იყო მოსული გამარჯვებულთა დასაჯილდოებლად.

გამარჯვებულ გუნდებს გადაეცათ თასი და სიგელები.

I რიგში სხედან: შოთა იამანიძე, გიორგი ვალიშვილი, ავთანდილ ჩავეიშვილი, გეგი ბაქრაძე; II რიგში დგანან: ვახტანგ ბაქანიძე - მწვრთნელი, შოთა სართანია, ბაქარ ტურაბაშვილი, იოსებ გიომილი, ლაშა ოსუფაშვილი, ლუკა თვარაძე, ცოტნე სილაგაძე

ინტერვიუ

სპორტის მასშტაბები – მოთხოვნა, მარამ დეფისიტური პროფესია

საპარტეზო ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი 2013 წლიდან აღორძინდა და უკვე მეოთხე კურსის სტუდენტები ჰყავს. ამ სასწავლო სეზონზე პირველ კურსდამთავრებულს გამოუშვებს, რაც მისასაღებელი ფაქტია. უნივერსიტეტს სხვაგვარად თავის მოსაწოდებელი, თუმცა, არც პრობლემა არ არის. ამ ყველაფერზე უნივერსიტეტის რექტორი ჯემალ (ბურაბ) ძაბანია გვსაუბრობს.

ჯერ აუფხენი მათ, როცა პირველი ნაკადი მეორე კურსზე გადავიდა, დაემატა საგნებიც, მასწავლებლებიც, ანუ ხარჯ-მა მოიმატა და რაც უფრო ზედა კურსებზე გადავიდით, მით უფრო იმატებს. ყოველწლიურად ორმაგდება პროფესორ-მასწავლებელთა შემადგენლობა. პირველ წელს თუ სულ 20 მასწავლებელი გვყავდა, გაიზარდა 225 გვეყოლება თავის აკადემიურ-ადმინისტრაციულ თანამშრომლებთან. დღეს მხოლოდ ხელფასებისთვის, თვეში, 138 ათასი ლარია საჭირო. უნივერსიტეტი მართო ხელფასები ხომ არაა, უამრავი სხვა ხარჯიცაა: კომუნალური, ინტერნეტი, კომპიუტერები, კომუნიკაცია, ინვენტარი... თან ლარის კურსის გაუფასურების გამო ინვენტარის ფასი ყოველდღიურად იზრდება. მაგალითად, ბურთი 10 ლარი რომ ღირდა, ახლა 50-60 ლარი ღირს. ანატომიისა და ფიზიოლოგიის ლაბორატორიის შექმნა გვინდა, მაგრამ უსახსრობის გამო ვერ ვახერხებთ და სხვა ბევრი წერილმანი... გვეუბნებიან, საკუთარი შემოსავლები ხომ გაქვთო, თუმცა, ასეთი შემოსავალი ილიას უნივერსიტეტს 50 მილიონი აქვს, მაგრამ სახელმწიფო კიდევ 11 მილიონით აფინანსებს. ჩვენი ტიპის უმაღლეს სასწავლებლებს, მაგალითად, კონსერვატორიას, სადაც ჩვენზე ნაკლები - 450 სტუდენტი სწავლობს, 4 მილიონით აფინანსებენ, სამხატვრო აკადემიას - 6-ით, თეატრალურს - 3 მილიონით. სხვის ჯიბეში არ ვიხედები და დარწმუნებული ვარ, არც იმათ ეყოფათ ეს ბიუჯეტი, მაგრამ სპორტის უნივერსიტეტში სპეციალისტის მომზადება, საბჭოთა პერიოდის შემდეგ მოყოლებული, სიძვირით მხოლოდ სამხატვრო აკადემიისას ჩამორჩებოდა მცირედით. წლეულს 2 350 000 ვითხოვეთ და ვნახოთ, რას დაგვიმტკიცებენ. არადა, ჩვენი სტადიონი, სარბენი ბილიკები თუ სხვა ბაზები რომ ნახოთ, სავალალო მდგომარეობაშია. კადრების მხრივ გაცილებით უკეთესი ვითარებაა, ამ ნაწილში არ გვაქვს პრობლემა, ძალიან მაღალი დონის სპეციალისტები შემაჯობენ. იცით, რომ სკოლის პედაგოგთა კვალიფიკაციის ასამაღლებელ ორკვირიან კურსებს ვატარებთ, რაც ძალიან კარგი ნაბიჯია. ახალ წლამდე, თბილისში და გორის რაიონში, 700-მდე პედაგოგს გადავამზადებთ, პროცესი გაიზარდა გარკვეულდ და მთელ ქვეყანას მოიცავს. ამ საქმეში ჩვენი 19 პროფესორია ჩართული. პედაგოგები იმდენად კმაყოფილები არიან, სურვილს გამოთქვამენ, რომ წელიწადში რამდენჯერმე ტარდებოდეს ლექციები.

რა სახლებით შეხვდა სპორტის უნივერსიტეტი ახალ სასწავლო წელს?

– მთავარი სახლე ისაა, რომ უკვე 4 კურსი გვყავს, მაგრამ ყველაზე მეტი პირველკურსელი წლეულს მივიღეთ - 171 კაცი. 2014 წელს, ანუ პირველ სეზონში 63 მივიღეთ, წელს მათი რაოდენობა თითქმის გასამმაგდა, რაც ძალიან კარგია.

მეორე სახლე ისაა, რომ სწავლის დაწყებიდან 2 კვირაში, დამატებით, კიდევ 2 პროგრამაზე გავიარეთ აკრედიტაცია. ესაა სპორტის მენეჯმენტი და ადაპტიური სპორტი, რაც ნიშნავს, რომ გაიზარდა უკვე 5 ფაკულტეტზე გვექნება მიღების საშუალება. მნიშვნელოვანია, რომ 2018 წლიდან სპორტის მენეჯმენტის სპეციალობით გვექნება მიღება - რამდენადაც მე ვიცი, ეს საქართველოში პირველად მოხდება, არ გამოგონია, სადმე ჰქონდეთ მსგავსი სპეციალობა. არადა, მენეჯერები ცოტანი არიან, ისინი კი ყველას სჭირდება: გუნდებსაც, ფედერაციებსაც, ასოციაციებსაც და სპორტის მიმართულებით ფუნქციონირებად ყველა სამსახურს. ჯერ ოფიციალურად არ მოგვსვლია დასტური, მაგრამ უკვე რეკავენ, მენეჯმენტზე როდის იქნება მიღება.

სხვა სახლე ისაა, რომ 11-13 სექტემბერს, ვარშავაში, საერთაშორისო ოლიმპიურ კონგრესზე ვიყავით. 2015 წელს გავხდით სპორტის უნივერსიტეტების მსოფლიო ასოციაციის წევრი, სადაც ავსტრალიის გარდა, დანარჩენი ოთხი კონტინენტის 56 სპორტის უმაღლესი სასწავლებელია გაერთიანებული. ეს საშუალება გვაძლევს, დავესწროთ მის ყოველწლიურ სამეცნიერო კონგრესს, რომელსაც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი უწევს პატრონაჟს.

– ძირითადად რა თემები განიხილება კონგრესზე?

– კონგრესების საერთო დევიზია „ოლიმპიური სპორტი და სპორტი ყველასათვის“, რომელიც იყოფა 12-14 მიმართულებად: მაღალი მიღწევების სპორტი, პროფესიული სპორტი, სა-მოყვარულო სპორტი, ბავშვთა სპორტი, მოსწავლეთა სპორტი, შეზღუდული შესაძლებლობების ადამიანთა სპორტი, მედიკოლოგიური, ფარმაცოლოგიური მიმართულებები, სპორტის ფსიქოლოგია და სხვ...

ვარშავაში სამი მოხსენება ჩვენც გვქონდა: ბიომექანიკაში, სპორტის ფსიქოლოგიაში და წვრთნის პროცესზე, რომლებმაც მოწონება დაიმსახურეს. თუმცა, ჩვენი უნივერსიტეტისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი სხვა ამბავი მოხდა: ვარშავაში უნდა გადაწყვეტილიყო 2018 წლის კონგრესის მასპინძელი. კანდიდატები იყვნენ ჩვენი, ჩინეთისა და ესპანეთის სპორტის უნივერსიტეტები. ჩვენი პრეზენტაციით ყველა აღფრთოვანებული დარჩა, ერთხმად დაგვიჭირეს მხარი და გაიხად, 11-13 ოქტომბერს, კონგრესი თბილისში ჩატარდება. დაახლოებით, 450 სტუმარს ველოდებით მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის სპორტის უნივერსიტეტებიდან. ან უკვე ყოფილ სპორტის სამინისტროს გადაწყვეტილებით, მასპინძლობისთვის უნდა გამოიყოფა 350 ათასი ლარი. მომავალში უნდა შეიქმნას სამთავრობო კომისია, რათა მთავრობის დონეზე მოხდეს ორგანიზება, მასშტაბები ძალიან დიდია: ამერიკა, ევროპა, აფრიკა... თან ისეთი მსხვილი უნივერსიტეტებიდან ველოდებით სტუმრებს, როგორიცაა: ბარსელონას, კიოლის, იტალიის, საფრანგეთის, იაპონიის უნივერსიტეტები.

– უშუალოდ თუ თანამშრომლობით რომელიმე მათგანთან?

– ცხადია, ვთანამშრომლობთ. 15 ნოემბერს ჩვენი მორაგბეთა გუნდი თურქეთში წავიდა, ტარსუსში, რომელსაც ჩემი მოადგილეც გაჰყავს იქაურ უნივერსიტეტთან მეორადულის გასაფორმებლად. უკვე გავაფორმეთ სომხეთის, ალმატის

უნივერსიტეტებთან, უახლოეს ორ კვირაში კი, კიევთანაც გავაფორმებთ თანამშრომლობის ხელშეკრულებას. ასეთივე მიმონერა გვაქვს პოლონეთის უნივერსიტეტთანაც, ბარსელონასთანაც. ჩვენი ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა სტუდენტთა გაცვლითი პროგრამები და შარშან, იმავე ტარსუსში, 6 კაცი გვყავდა გაგზავნილი, ორი კვირით, ფიზიკური რეაბილიტაციის ცენტრში, სადაც ნაყოფიერი სწავლა გაიარეს. სამწუხაროდ, აქვე ვერ ვიღებთ უცხოელებს, რადგან სათანადო პირობები, ინფრასტრუქტურა ჯერ არ გვაქვს. არადა, ჩამოსვლის მსურველი ძალიან ბევრია. ამას აუცილებლად გვაკეთებთ, მაგრამ ცოტა დრო გვჭირდება.

– ამჟამად რამდენ ფაკულტეტზე მიდის სასწავლო პროცესი უნივერსიტეტში?

– ჯერჯერობით - ორ ფაკულტეტზე. იმ პირველი ნაკადიდან, მეოთხე კურსზე, 63-დან 52 სტუდენტი დაგვრჩა: ზოგმა შეიჩერა, ზოგმა კი სულაც შეინწყვიტა სტატუსი, ზოგი საზღვარგარეთ წავიდა, ზოგი კი მობილობით სხვაგან გადავიდა. მართალია, მობილობით წლეულს ჩვენთანაც მოვიდა 19 კაცი, მაგრამ აქედანაც წავიდნენ. ამჟამად 994 სტუდენტი გვყავს, რომლებიც, ძირითადად, ორ ფაკულტეტზე სწავლობენ: ნახევარი მწვრთნელთა ფაკულტეტზე, დანარჩენები - ფიზიკური მედიცინისა და რეაბილიტაციის. ამის გარდა, გვაქვს პედაგოგიური ფაკულტეტი, სადაც შარშანინი პირველად გამოცაცხადეთ მიღება. მაშინ 4 კაცი მოვიდა, წლეულს - 5, მსურველთა სიმცირის გამო ვერ ვხსნით ფაკულტეტს, რადგან ეს დამატებით ხარჯებთანაა დაკავშირებული, ამიტომ ისინი სხვა ფაკულტეტებზე გადავანაწილეთ. ეს საკითხი რამდენჯერმე დავაყენე, მივწერე როგორც განათლების, ასევე სპორტის სამინისტროებს, ქვეყნის პრემიერ-მინისტრს, რომ ეს სპეციალობაც დამატებით იმ 21 მიმართულებისთვის, რომელსაც სახელმწიფო აფინანსებს, მით უმეტეს, რომ ჩვენ გვაქვს აკრედიტაციაც მხოლოდ 4-წლიანი პროგრამა. სკოლის ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის მასწავლებელი დღეს ერთ-ერთი მოთხოვნადი, მაგრამ დეფიციტური პროფესიაა. ამ საკითხს იმიტომაც ვაყენებდი, რომ სკოლებში ამ კუთხით მომუშავეთა 67 პროცენტს უმაღლესი განათლება არ აქვს. ეს მინუსია განათლების სამინისტროსთვის, მაგრამ პასუხი დღემდე არ ჩანს. ამ საკითხს ახალ მინისტრთანაც დავაყენებთ.

– თქვენთან სწავლება ორსაფეხურიანია?

– თავიდან დავეუძნდით, როგორც უნივერსიტეტი, ანუ სამსაფეხურიანი სასწავლო დაწესებულება: ბაკალავრიატი, მაგისტრატურა და დოქტორანტურა. თუმცა, რატომღაც, სპორტის ნინა მინისტრის - ლევან ყიფიანის დროს, დაფუძნებულა 4-5 თვეში, გადაგვაკეთეს სასწავლო უნივერსიტეტად. განათლების სამინისტროდანაც, თამარ სანიკიძის დროს, პირდაპირ ულტიმატუმი წამოგვიყენეს, აკრედიტაციაზე პრობლემები შეგვექმნებათ, თუ სასწავლო უნივერსიტეტის სტატუსს არ დათანხმდებითო. უფრო ადრე, 6 წელი, ფიზიკულტურის ინსტიტუტი არ ფუნქციონირებდა და ამიტომ დავეთანხმდით.

აქვე განვმარტავ, რომ ერთსაფეხურიანი სისტემა - ესაა კოლეჯი, ორსაფეხურიანი - სასწავლო უნივერსიტეტი და სამსაფეხურიანი - უნივერსიტეტი. კოლეჯი არის პროფესიული და უმაღლესი განათლების, რომელიც მხოლოდ ბაკალავრებს უშვებს. ახლა ყველა ღონეს ვიყენებთ, რომ ისევ დავიბრუნოთ უნივერსიტეტის სტატუსი. ჩვენმა სამმა თანამშრომელმა უკვე დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებელში - ორმა ტექნიკურ უნივერსიტეტში და ერთმა - თელავში. დარგი დამოუკიდებლად თუ არ განვიტარდა, აუცილებლად მოკვდება.

– ალბათ, პრობლემებიც ბევრი გექნებათ...

– პრობლემების მეტი რა არის! დავინწყით იქიდან, რომ იმ 6 წლის განმავლობაში, როცა დახურული ვიყავით, განადგურდა და დაინგრა ყველაფერი, მთელი ინფრასტრუქტურა. თავიდან პირველ-მეორე სართული სამინისტროს მიერ გამოყოფილი ფულით გავარემონტეთ, მეოთხე სართული - ჩვენი სახსრებით, მესამე კი უსასყიდლოდ დავეთმეთ კოლეჯს და დღემდე ასეა. ასევე საკუთარი ფინანსებით გავაკეთეთ დარბაზები, შევიძინეთ ინვენტარი. ჩვენი სურვილია, ვიყოთ უმაღლესი დონის ევროპული სასწავლებელი, მაგრამ თანამედროვე ინფრასტრუქტურის გარეშე ვერანაირად ვერ ვიქნებით ასეთი, თანამედროვე ინფრასტრუქტურა კი თანამედროვე ინვენტარს გულისხმობს. ამის გარდა, გვინდა თანამედროვე ტიპის ლაბორატორიები, აუდიტორიები, ამ ყველაფერს კი ფული სჭირდება. 2013 წელს, როცა თავიდან დავეუძნდით, ბიუჯეტი 200 ათასი ლარი გვქონდა, მომდევნო წელს გაგვიორმაგდა, 2015-ში კი 800 ათასი დავვიმტკიცეთ. მაშინ ეს საკმარისი იყო, მაგრამ ვერანაირად ვერ დავარწმუნე ვერც სპორტისა და ვერც ფინანსთა სამინისტროები, რომ უკვე თანხების გაზრდაა საჭირო. ათას-

